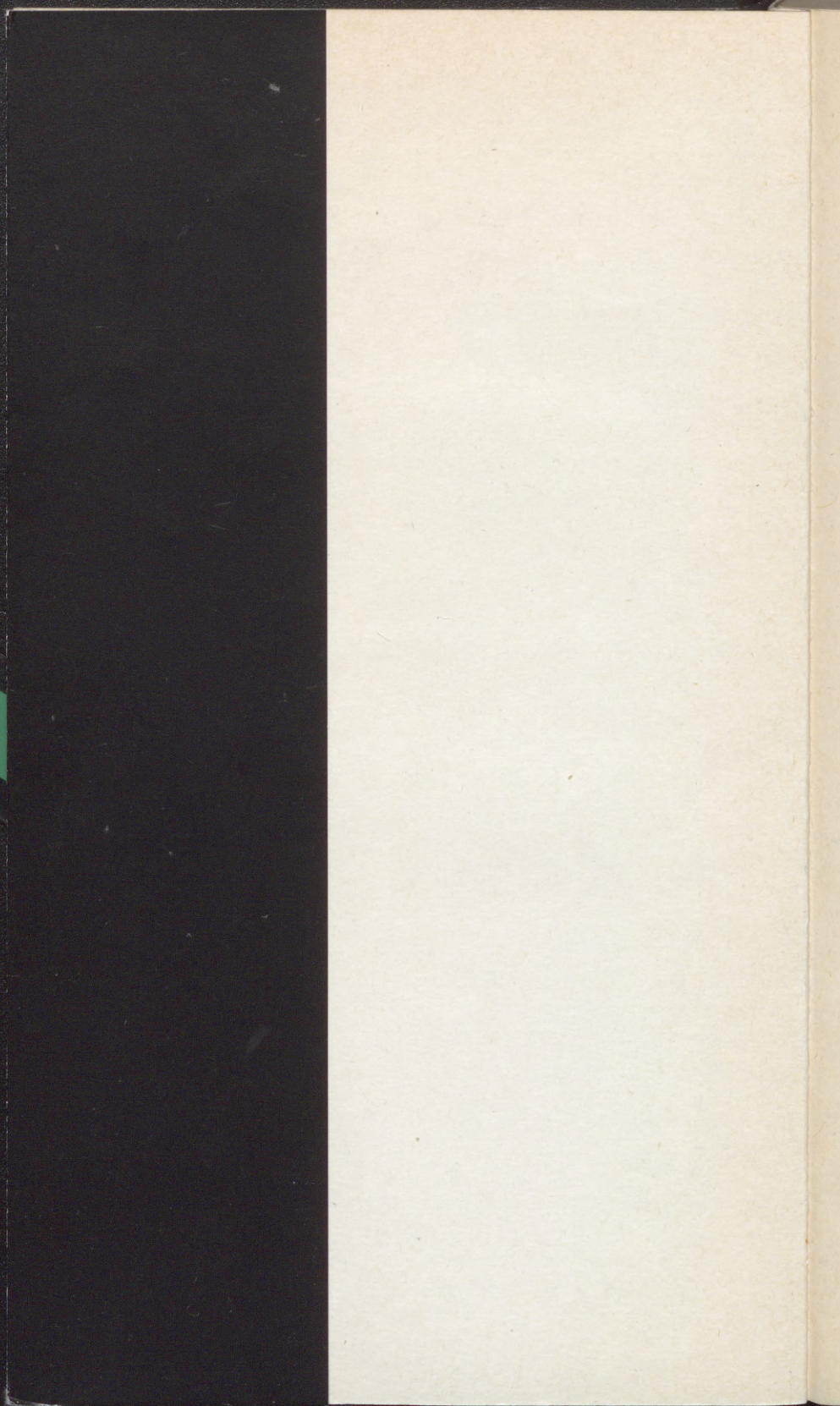

MC
110.681

VADERNA JÓZSEF

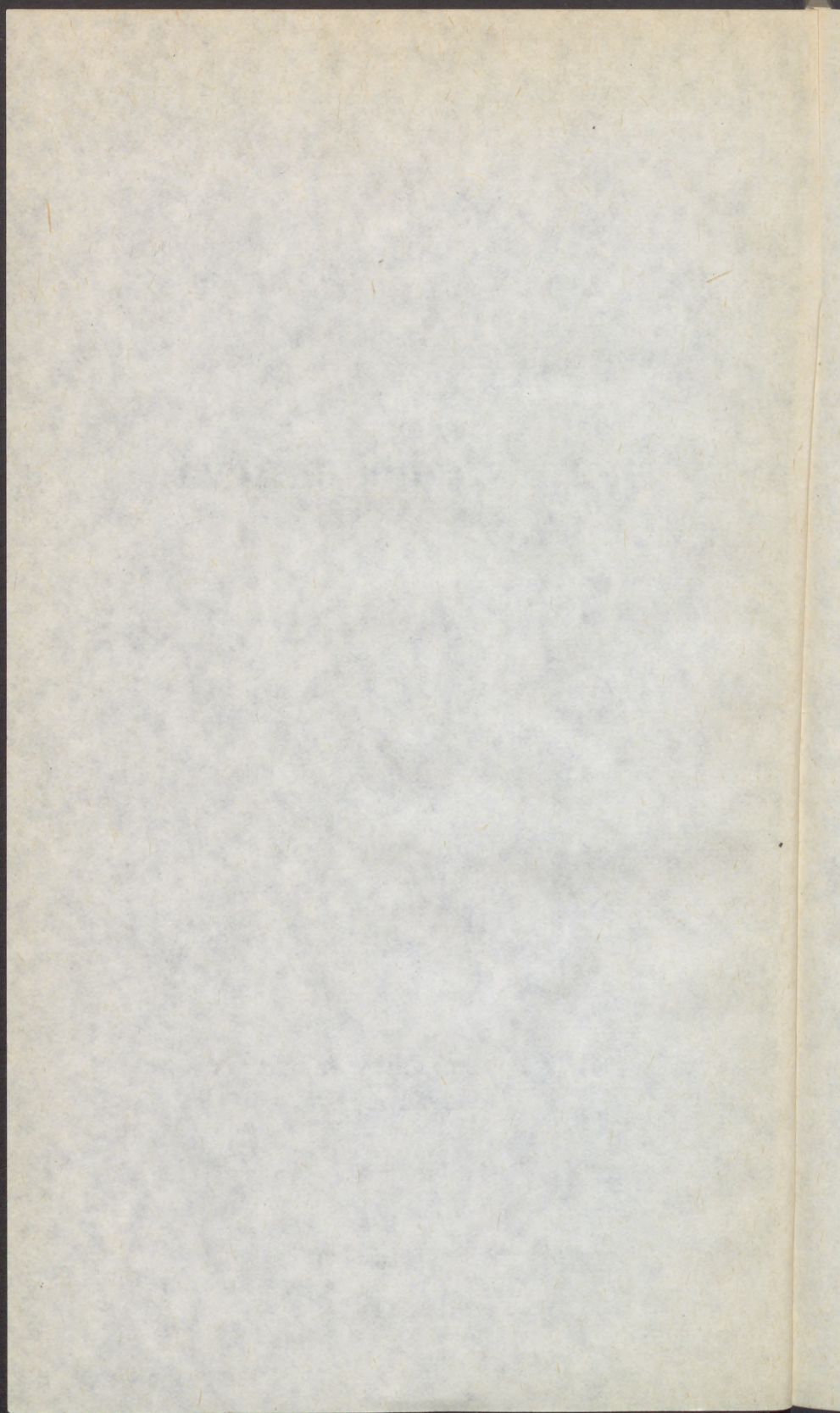
ANYÁM
SZEMÉBE
ZÁRVA

Vaderna József

Anyám szemébe zárva

Az Esztergomi Városi Tanács
kiadványa

Lektor: Fodor András
Zalán Tibor

© Vaderna József, 1990

MC 110.681

1990

Ereklyetartó

Kövek

*Kövek. Vállvetve kövek.
Emberen túli szorítás.
Oldalt és haránt lélegzem
köztük, mint a képzelet.
Minden más mozdulatlan.
Nincs éj, se Hold, se Nap.
A szorongás fömlve a fal.
Ennyi az Éden, ennyi a lobogó:
meggyűrődik a síkban a szó.*

*Hallom: dadognak a kapuk,
kettémetszi a teret csikorgásuk.
A fal besúgói nyitódnak,
csukódnak lent, s az ormon —
már sehova sem kapaszkodom.
Kő a kövön, falazódom:
keserű emlékezet, mésszel
és vízzel összeforrasztott dac
vigye elétek kitágult homlokomat.*

Történelem

*Hull az ezredévből kő, homok, máladék.
Hajamból föld lesz, betemetett lobogás.
Homlokomon a halál titkosításai.
Hadiút épül újra a fejem fölött.*

Kövek

*Kövek. Váltva kövek.
Emberen túli szorítás.
Oldalt és haránt lélegzem
köztük, mint a képzelet.
Minden más mozdulatlan.
Nincs éj, se Hold, se Nap.
A szorongás fõmítve a fal.
Ennyi az Éden, ennyi a lobogó:
meggyûrõdik a síkban a szó.*

*Hallom: dadognak a kapuk,
kettémetszi a teret csikorgásuk.
A fal besûgõi nyitódnak,
csukódnak lent, s az ormon —
már sehova sem kapaszkodom.
Kõ a kõvön, falazódom:
keserû emlékezet, mésszel
és vízzel összeforrasztott dac
vigye elétek kitágult homlokomat.*

Bazilika

*Leülsz a piros kispadon
sebhelyek árnyéka*

Bazilika

*fáj
ahogy lengenek a fák
fáj a kilátás*

*behorpad a tér
önmagáért*

*boltívek ábrándja
matrica
kisvárosi ima
minden megfordítva*

*agyad mögött megkövült csigalépcső
zugalom-zúgás
dal tekeredik fölfelé*

*ahogy zuhan
a kimondhatatlan*

Rozetta

*A köablakban áttetszővé vert madár.
Leheme középkori rozetta is ez a nyár.*

*Vagy hószakadás. S a szél. Téli végrehajtó.
Pörög a szenvedély. Kö. S a túlvilágra látó*

*hatalom. A csuklómon a szabadság
bilincsrájzolata. Feszülése újabb szorítás*

*a dacra. Agy: Középkori rozetta.
Ma megszökött a rabok álma.*

*Erdőn, mezőn szárnyrakapott ferdeség.
Voltam vádlott: gyengédségben a gyengeség.*

*Részeg az ország. A kábultság üveglakla.
Mögötte ólomkeret. Kilátástalan rozetta.*

*Körcikkekre szabdalt a cselekvés. Az ész.
Mégis bezárul a kilátás az átlók mentén.*

*Hosszú ónos eső esik. Csúszós a horizont.
A halálos baleset előtt élek. Pont.*

Kálvária, vagy Canossa?

*Kálvária, vagy Canossa?
Mit jární? Hova? Haza?
Barátom kivonul a versből —
beleragadok: táguló mocsokba.*

*Rímsúlyom ez a súly?
A birtokos rag hova nyom?
Hogyan dönt le a beismerés:
minduntalan fölvacogó és:*

*kötőszó a valóság helyén?
Milyen tűnt sorsom ablaka
a jégvirág-transzcendencia?
És ha báránybőrbe bújtat az idő —*

*mérték, az Istentől Istenbe szökő
vér, vörös dacot öklendezem —
árvágott vers-torkon fúj a szél.
Csúf vagyok: állítmányban főnév:*

*magában hordja a vinnyogást
a sötétben repülő denevér:
.....
..... ultrahang mellék-*

*mondat: madár-állat-radar:
légtérben tapogatott asszociáció,
kicsordul az üres akadályban,
férfiak könnye a szó.*

Te deum

*Zöldövezetnyi fölrepülés feszül
a madárcsontvázon. Kiszivárog
a repedéseken, anyaföld-sziken,
zene a tolla — fölborzolt kórus
fejét a szárnyára visszahajtja.
Harsonákból épül a vár
az égen — bevehetetlen ősz van.
Bordák záró —
jelezik a szenvedélyt. Szemem
fájdalmas szoprán, félőrült kánon.
Fejem fölött lüktet*

koponyámban gyököt von a történelem.

Ereklyetartó

Szent István király emlékére

Elevenen temetnek be mozdulataim.

*Föltáratlan sír a testem, madárfejes
botvég a csontom. Véremnek, hallom,
ezüsttálat ötvöz a tél. Fejemben nem
fészkel a gonosz, hát ne ássatok mélyebbre.
Mellemet és medencémet immár égítestek
korongjai díszítik, körbehajtanak a földdel,
világrészekké örlődöm. Csónakban jövök,
míntha a tarackok közt folyók erednének.
Evezöm odaadom akinek kell, minek már
nekem a szerszám, elvisz engem a szél is,
ahova akarom. Mire megérkezem ereklyetartó
lesz kezemben a tavasz. Domborított
tarsolylemez a mező, szántsátok fel,
benne magamat fölknádlok. Életfává magasodik
a növényi szándék, a honfoglalás spiráljában
a turulmadarat újra fölengedem. Küldjetelek
vele békességes levegőt a gyökerekhez,
s gyümölcsbe borítom az ágát.*

Húsomnak Asztrik hoz lombkoronát...

Metamorfózis

Kosztolányi Dezső és Csáth Géza emlékezetének

*A határ mentén megsimogattam
a bagoly fejében a fájdalomat
s az agyvelő
tekervényeit kiegyenesítettem*

*a bölcsesség negatív felület
gyereknyi hiány*

*a kín házának padlásterében
csigalépcső az értelem*

*akasszuk fel a kislányokat
a hurok oly jövőtlen
macskákban a szentbeszéd*

*puha a tér
lecsorog a házak ereszein
s elfolyik a csatornákon*

*lassan végigtapogatom
a morfium cizellált
vaskorlátját*

*s a hideg bordázatok
visszapattannak
megszakadt órarugók*

*felértem
bioáram kering
a magasfeszültségű vezetékben*

Aranymadár

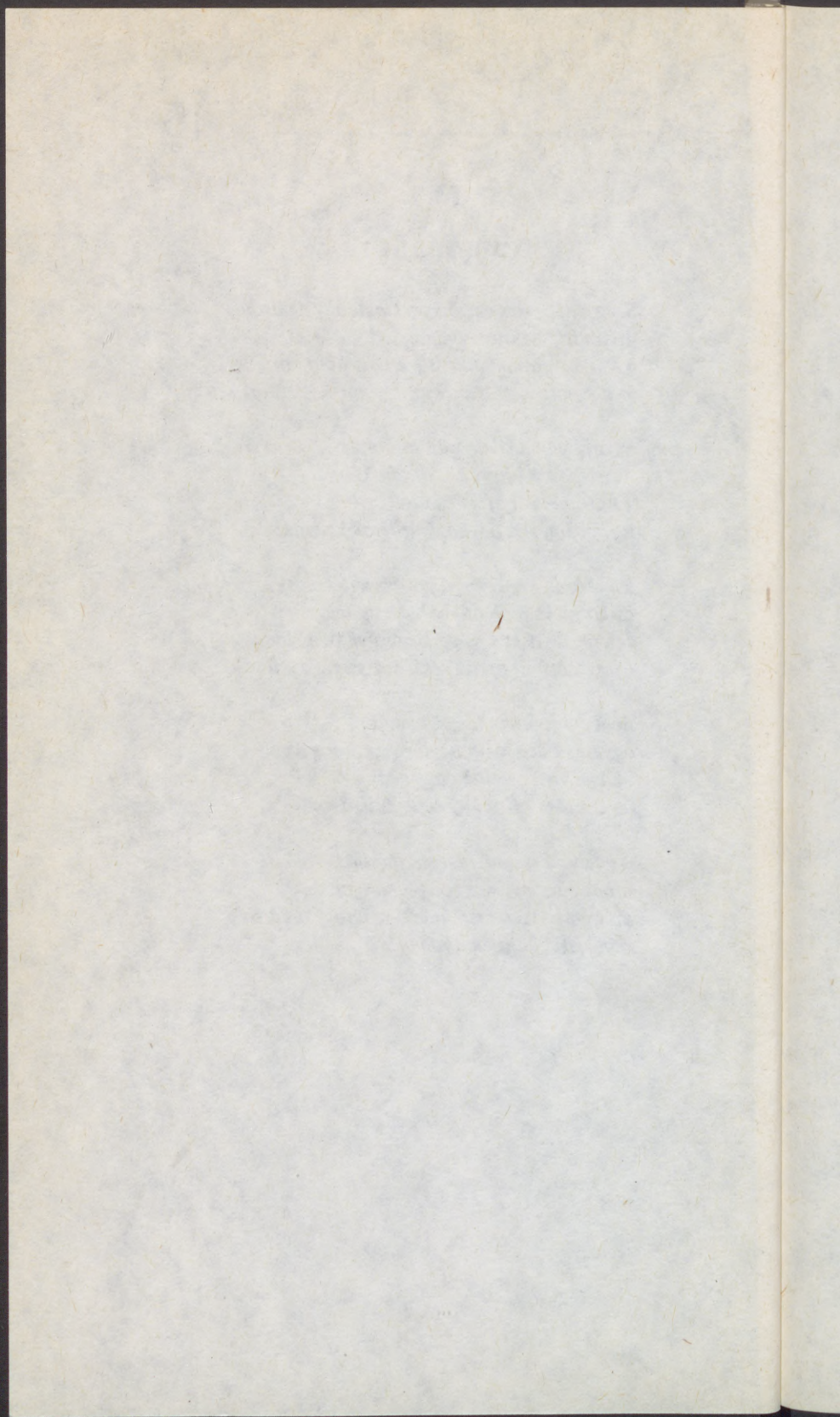
*Szegyenletesen megöregszem ahogy a város
átváltozik bennem önmagává
a lányok grammonként mérik le kínomat
ez a szentség ez a súly az agyban*

*az aranymadár elrepült torkomból
a szájban a hiány kihült fészke
a harapás is befelé csattan
a fogakon Árpád-házi királyok koronái*

*s micsoda énekes szájjár-történelem
csikorgó láncok ütik a hangszálakat
felérsz de nincs megérkezés gyűlölet sincs
összeszorított ajkak kéklenek szerencsétlen*

*nem értek semmihez sem már
egy hosszúra nyúlt nyelés visszhangzik
akár a vacsoraillat vagy csók előtt
az éhezés barlangjában gyűlik a nyál*

*a nyelv nem találja a szájjpadlást
nincs se zöngés se zöngétlen ifjúság
szegyenletesen megöregszem ahogy a város
átváltozik bennem önmagává*

Pásztor

Pásztor

*Húsevő virág a szél
síkos peremén harang
lengést lengésre halmoz
hosszú hosszú szétszéledés*

*árokától árokig az árok
önmagába harap*

*boton kifaragott ég
erdő legelő mező
bottal kékre-zöldre vert
égre ég rá a domb*

*visszatér az állat szemébe
— a horizont kiélezett kés —
krisztusos szemét lesüti
a pásztor: állatok köszörlüköve*

*hátakat utánoz az ostor
a virág okádéka: ének
és paták keserű illata
az alkonyistállóban: szikrák*

Tájkép

*Hosszú, deres séta az őszben,
visszajöttem. Színek lejtőin
tarka mélységek adták rám
a megnyílt, fekete kabátot.
Sziklás hátamon verejték,
felségvív csobog.*

*Kozmikus labirintus a nyelv.
Oly kényesen forog minden
a nők nyitott szájában, s a fiúk
körömkefével sikálják a liliomot,
a szeretkezések és a szökökutas
bálok után úgy mosdatják meg
az orgonabokrot —*

*a meredeken fölfelé gyerekek
késik le a nemzeti ünnepet,
ahol bárgyú szavalat rángat
madzagon, bábruhában,
rongyolódó szemfödéllel —
a halál sztriptíztáncosnője
a szíven a ravaszul megvilágított
színpadon. Minden néző elefánt-
csonttorony egy vöröslő,
kábult talapzaton.*

*Meredeken fölfelé: megtelt a kilátás
a kokárdákban, s a kabáthajókák,
tudományos-fantasztikus háromszögek
kivágódnak az űrbe.*

Nem ismerek meg senkit se.

*Fapofák és sima arcok közt
nem térnek magukhoz a színek.*

*Elfogy a bazilikás árnyék is
a mozgólépcsős áruházban;
végtelenített hiánycikk a tenger,
boltok pultjai alatt folyik el
a Duna, a népek, Duna menti népek
partja csúszik az árcédulára,*

cérmán lebeg az ejtőernyős kurva,

*a színek lejtőin, a tarka
mélységeken át kidőlnek a fák,
az erdő papírrá aljasul
ahol földet ér, a kilátás megtelik
önmagával a fehérlő síkban.*

Gemmák

Dionüszosz részegen

*Kifosztva ez a táj. Félrebeszél.
Ledobom a leplet vállamról.
A természet arányai megújultak:
szédelgés, pocak a kor mértékei.*

Bakkhánszó

*Nem tudom ki szeretkezik velem.
Elfogytak fogadalmaim.
Megtéveszt szem, fül és test.
Párduckölyök szopja mellem.*

Epiktétosz

*A győzelem már nem tőlem függ,
ne bocsátkozzam semmibe?
A diadalív múlandó, a vereség népes.
Megtörténik még velem az ISTEN?*

Nimfák és szatírok

*Ágyékunk közös, nem beszélünk.
Élvezkedésre való a nyelvünk,
nyögésre, sóhajításra, tánokra,
másra úgyis hiába.*

Danaé

*Hull az aranyeső. Szennyesarcú
nász. Felemel sárga lapjára,
pörget, terméketlen világot,
hiányát ölembe nyomja.*

Héraklész és Antalosz

*Elbizakodtam a Föld szagától.
Héraklész a magosba emel.
Lebegek, vergődöm a levegőben;
nincs segítség, aki leteperjen.*

Érignoné

*Hintaünnep a jog, szőlőfürt,
inog a domb, mámor-apád
halott. S az öngyilkosok követnek,
hősök helyett az áldozatok.*

Dionüszosz

*Zabálok és kövéredem;
hentes hízik a hús szagától.
Figyelem magam a bor tükrében,
arcom utálata is mámor.*

Szünet

*A megbékélés peremvidékén árvasággal
zsúfolódik a tagadószó. Útravalóm
a térd fájdalma és a gáncs mögött
a szabadság. S ez a szürke, hajnali
kétségbeesés sem más: a lázadás színtévesztése.
A rést keresem félelmeimben. Íme a bilincs,
kattintsd a csuklómra. Az emberség
a halál negatív teste. Szünet.
Az utolsó felvonás előtt Isten telefirkálta
a függönyt. Üres szavak hallatszanak
a színpad meredélye mögött.*

Marcus Aurélius

Végvári I. Jánosnak

*Duna barma és imperátora,
kanyarog elméd, hullámzó törvény:
a test lator, a lélek önmaga,
a szerelem belső dörgölődés.*

*Agyi és ágyéki látomás: férfi,
barnával kevert bölcs szomorúság.
Kit már-már a mérték herél ki,
homlokodon levél. Sehol sincs ág.*

*Egy napig tart a magasztalás,
s ennyit ér csak a magasztalt.
Az élet dolga a könnyebb halál:
Koporsó? Megfordítod az asztalt.*

Felirat

*Születés és halál Holdsütése
két fűbe zárja önmagát. Elég.
Kagylóhúsban Aphrodité vonaglik,
s citromot csepegtet rá az öregedés.*

*A zsebem milyen tengerparti lény?
Csontig ázott szét az öklöm.
A kínon meddig folyik át a kéz —
sómarta nadrág, ing, áramütés?*

*Az ember válla két üres kagylóhéj —
fordítva szívárog mellében az éj.
Főbűnök és mellékbűnök között
a haza melyik hazában skizofrén?*

*Összerándul, elkábul a szél.
Csak az anyag nyitódik, csukódik.
Elhagyott kagyló a forradalom,
s hosszú, csavart zúgás a hit.*

Hajnali altatódal

Balla Andrásnak

*nagy lerészegedéseink a csecsemőstráshoz
hasonlítanak leginkább
az érintések éhségéhez*

*agyunk kifaragott bölcsőjét
már
a szesz sem ringatja el*

*a jövőtlen múlt
imbolyog
minden tekervényben*

*a hiányból esziünk
mondatainkkal
az idő homorú anyamell*

*s naponta elkésnek a hajnali
altatódalok
másnapos esti mesék*

*szép dadogásunk
akár egy megfojtott manőken
a kocsmasztal alatt*

Szél*Seregély**e**r**e**g éj.**A kupola
homorú tv-
én.**Kifeszített**íj**a veszteség.**Harang**kong**a madárban**s hitvány**súlyukat**ingatja**a szél.*

Abortuszos portré

*Szférák srboltja
az agyam
embrióként fekszik
megcsavarodottan*

*s ez az örök anyaméh
zűrzavar kábit
szül*

újra

*csontjaimon
emberöltönyi dísület a hús*

*s ez a nemzedék
úgy él
az időből kikapartan*

*„én”-ből én
abortált dallam*

*figyelem
ahogy vérzik az ég
Dante fekete útja fölött*

*lélegzésem is halálos vétek
visszhangzik
ahogy öszülök*

*nincs választás
aljasodás
állig*

*ami volt
bevégeződött
helyettem is*

*a portré
ebben a villanásban
öröklődik*

*ránccá keskenyedik
a homlok
mínuszjellé a száj
végső fokon*

A lélegzet fölé

*Halántékkal csattanok a Gerecse oldalának,
s fehér meredély szédelegtet
akár a történelem a Turul madarat,
a szétterpesztett szárnyú balsorsot.*

*Ha bántani akartok, ma bántsatok,
annyira üres a délután,
mintha az ég csúszott volna ki helyéből.*

*S hiába kutajátok lázas homlokom
mögött a lepkék és öklök villanásait:
szabadon hagyva a gyomorszáj,
szabadon az ország —*

*pontosan a lélegzet fölé üssetek,
s a szegénység csikorgó koporsói,
a meg-megvonagló
csillék vigyenek
a hegyoldalba temetett hegedül mellé*

Folyó

Beáll a folyó.

Undortó

*a történelembé fagyasztott nemzedék,
nem olvad ki a jég
apa és fia mentén —*

*a nagyanya sír és megrian,
ágyéka hályogos lék,
meggörbült háta üzenet —
fekete kendő sarka.*

Nyakában

három csomóra kötött nemzedék.

Beáll a folyó.

Egy nevelőintézet falára

A zsugorodás negatív zene
szüntelenül befelé hallatszik
ahogy a buddhailés
mégis a meditáció ellen
egymás után vesztem el életem
magam mögött maradok
mellemen kívül lélegzem —
nincs ága törzse gyümölcse
a térnek
csak intézete
szerelem vége
csupasz tönkje
hisztérikus katedrálja —
fehér ormok a fekete síkon
karnevál meztelen földje
mágiák alkonya a szájban
zúzódások kétfejű virága —
oltáros üres tábla
krétarajz és mindhiába —
tönkrement dimenziók
padok lengenek
a tanteremben
kifeszített gyerekhidak
hipnózisok a semmi felett —
már csak a tárgyak nemzedékek —
a tudás üresjáratán szaporodnak
a torz színek sebességek —
s mindenhol fal
nevelőintézet fala
falas a táj tisztás
önfal a homlok
vakolódik a hit
sorsvonal mentén
meszesedik a nyár —
milyen gyakorlótér
a szemem —

kegyetlen szentháromság
anyaföld — gyerek-horizont
az atya célgömbjében
megtelik a múlt idővel
robbanással katonadallal —
egyszemélyes járvány
a felnövekedés
műhatatlan osztódás
virágdögvész —
legromantikusabb
gyilkosságsorozat
a nem szabadban
intésekben —
vérig fölsértett mese
a munka —
a végtelenre ítélt helyeken
romantikus spirál —
nulla pont
tárguló vízfej
bűnbeesés a látóhatár —
a négy sarok letérdepel —
ma is
meg nem született fiam
testetlen kezéd vezetem
szégyennel verlek
kínozlak
elszeretem előled a nőket —
lebegő arcod simogatom
pirulák gurulnak
megásatlan sírodon —
fehér filmvászon
fehér vetítés
fehérre hívott negatív az ég —
növekedj
ahogy a cigarettafüstös távlat
háborús készülődés —
a szögeken
alkohol billeg
törlés demokráciája

*hosszúra nyúlt
felejtés joga —
epe volt ez a lét
a lányok fölroppenő
haja mögött —
csupasz csupasz
csontvázlugas
ráhúsosodik
a mozdulat —
falni készül magát
a kenyér a föld
megeszi a szántás
a szántást —
ájulás*

Hangverseny Beethovennel

*A tengermélyben sem élhetek —
csak ez a befülledt tó,
fahíd és derékbatört fa,
a karmester az én zenémmel
hazudik, nézze, asszonyom,
nézze a frakkos aranyhalakat,
csokornyakkendős békákat,
hogyan mozdulnak el csendben,
asszonyom, én már nem tudom,
fekete zátonyok a zongorán,
figyelje a fűvósokat, a kukoricát,
ha megérik a földmélyi zenében —
ne, ne nekem köszönje, találja
ki a diszsonanciát, az illik
magához, morzsolja le finom
kezével, dobja a dísznók elé,
utoljára ezt a virágot hallottam
kinyitni, azóta rozsdásodik
az ajtó és bűdösödik,
bűdösödöm, a bűdösödés
összefoglalása a testem,
asszonyom, hiába kölnivizezi
magát, kísérjen az ágyamhoz,
ezután már csak illatos
dalocska lesz a történelem,
magsüketül, hangvillásodik
a foga, beleharap a levegőbe,
hallja, Yorick ultrahang-keze
rázza a koponyám, a szimfónia
csak a fűvet illeti meg.
Mit mond? Forradalom? Szeretkezés?
Ezzel a heresüllyedéssel?
Ezzel a fölfújódott testtel?*

Szemétegető

Ég a végeredmény, Uram,
 mítosz-blúz szivárog az ég alól,
 s egyenszag terjed tézisesen —
 mennyi demokrácia alágyújva,
 míliaanyag Krisztus-más,
 macskacsontváz,
 a holnap fölékesített stigmái.
 Milyen színesen égünk el, Uramisten!
 Nyáréjszakán, őszejszakán, téléjszakán:
 televízió képernyők horpadnak —
 gyűrődnek hegyvé —
 meghajló Golgotái az új időnek.
 Ég minden, amit idehordtunk:
 Sappho utolsó csókja izzik
 Oidipus vak szemgödredében.
 Szent Ágoston megtérése füstöl,
 ég a világtörténelem.
 A billenőskocsik mentén
 Balassi Bálint kalandos
 heréje porlad, micsoda
 sötét kor ez, Uram,
 ég Ady Endre vöröse és feketéje,
 Csokonai ölelése, József Attila igéje ég,
 blúzt áraszt főnév és melléknév,
 születés, szerelem-füstmérgezés,
 ég a végeredmény, Uram,
 pernye a munka, korom a hit,
 s idezől minden a kukákból —
 a halottak eleven emlékezetét
 is összehordtuk, égjen a szeméttel
 együtt, amiről tudni sem akarunk,
 pörög a sárga fény a sárga
 szemetesautón, amint az öreg
 Földgolyót döntjük a tartályba
 éggel, állatokkal és madarakkal —
 pogány szemétegető ez a lét, Uram...

Balkán

*Megrekken a szél is, hatszögek pörögnek,
s ovális lángok a szentek feje körül.
Füstölt körvonalak, hegygerincek,
trák hamu a mondatok végén.*

*Üresen elküldött képeslap az ég,
Európa közel: híd és veszély.*

*Homlokomon kánikula RETTEG,
s elhagyás,
AHOL AZ ÖSVÉNY véget ér,
piros lovak húzzák
az igát az ikonosztázon,
trappolják a vér útvonalát.*

*Már a reggelinél elfogynak a legendák,
svédasztal, pincérek, búzavirág,
valahol bűnbánó ingem vasalja anyám —
MENNYI FELEJTÉS KENYERÉN ÉLEK —*

Homérosz

*pislogtatja a vak
táját,
internacionális giccs
hallatszik a szállodából,
Ovidius végső száműzetése,
sláger
rengeti a tengert,*

**MITOSZT VÁGUNK A BIRKÁKRÓL
NAGYÜZEMI TARTÁS
FELVÁSÁRLÁSI ÁR A LEGELŐ
NINCS KERESZT PÁSZTORBOT HARANG
KOLOMPOL A VILÁG**

A munka
 mozgólépcsőn
 jár
 fel-le,
 idegen aki velem,
 s ki jön szembe.

Ahol a cselekvés kifordult tenyér:
 A NŐBEN A FÉRFI VÉGET ÉR;
 a kirakatban talpig mézbe fagyva
 ringnak a lányok,
 csurgatott agóniák.

Melyik kaptár kifutópályája az utca,
 melyik öngyilkosság helye a vonaglás?

Akárha süketnémák kezén a szó,
 hallatszik kedvesem:

üresen elküldött képeslap az ég
 s fordítva nőnek bennem a hegyek
 ahol a cselekvés kifordult tenyér
 ahol szerpentin sem lehetek

csak zuhanás oda-vissza: tenger
 néma betonút és döglőtér
 ahol beteg a hullám és tekintet
 s a nőben a férfi véget ér

Vapcarov kék egén,
 ahol az ösvény véget ér
 közös anyánk a hatalom
 március szoptat minket
 német és egy lengyel liget
 Magyarország pisztrángként
 szökell a bolgár partizánsírig
 Pirin és macedon krízis
 úgy mosolygott a plovdivi
 költő ahogy én is

*hegyeken szikla:
vegetatív neurózis*

*Fáj a cipőm
a HALADÁSBAN
külön járkál
a hatalmam,
elkülönül a törvény a jogban,
ahogy a porcleválás
a térd
forgóajtájában.*

Nincs láttelep, csak diagnózis van:

*..... hajlítás közel teljes
Rec. nem kitöltött, nem fluktál.
Patella nem ballatolható
..... lábszár kirovatio és abductio FÁJ
.....
..... Th: U.H kezelés javasolt
FÁJDALMAS
..... ahol az ösvény véget ér.*

*Hegyek közé ejtett kolostor, turisták
és fák. A gyökerek szétágazó szerzetes-
rendek, föld alatti kerengőt dédelget
a táj. A költő gyújtólángot dadog
a politika mézesmadzagján.
Hintázunk a semmi egyensúlyán,
hegyszorosok szorításán át
gumibotot virágzik a türelem,
s leng a hazák nadrágszóján.*

**AHOL A CSELEKVVÉS KIFORDULT TENYÉR
AHOL SZERPENTIN SEM LEHETEK**

MODELL-LÉT hever és lüktet.
 Hiába szölongatod magad —
 csak bárgyú milanyaggolyók,
 színesre festett kocka-logikák,
 krétarajzok,
 modell-dialektikák —
 kimondhatatlan az anyám,
 kamilla-halállal gargalizál
 mögötte időmértékes
 gyógyszeres pirulák:
 hó hull a Györgyike-fénylő mezőkre.

Csak zuhanás oda-vissza: tenger
NÉMA BETONÚT ÉS DÖGLÖTT TÉR
 kilométeres sorban hangyák menetelnek
 mintha életem felezője
 úgy mennek
 mintha tudnám hova mennének
 hangyarendben hangyainvázcióban
S A NŐBEN A FÉRFI VÉGET ÉR:

a szoba sarkában csótány-sereg
 az apokalipszis legmarkásabb lovagjai
 foglalják el az emeletet
 az utolsó hang a szögeken lóg
 a képek elszálltak helyükből
KONZERVNYITÓ
BILLEN A LEGHATALMASABB CSÓTÁNYSZÁJBAN
 fölnyitja a maradékot
 kőkorszakot, vaskorszakot, jégkorszakot,
 szabdalja a technika-Isten imáját:
 csillagok:
 Magnetofontárcsák
 forognak. Nincs magnószalag

A SZFÉRÁK ZENÉJE CSIKOROG,
 szétört fogaskerekek közt a malaszt.

Milyen néven hívod

T
R
A
ISTENETSI
S
Z
C
E
N
D
E
N
C
I
A

*Túl a fákon, évszakokon, imákon
FORDÍTVA NŐNEK BENNEM A HEGYEK,
AHOL BETEG A HULLÁM ÉS TEKINTET*

a föld alatt kezek hierarchiája.

*Ósi tenyerek ujjak szárnycsapásaival
fölrebbennek.*

Érintésük:

az elfelejtett tárgyak

lassú ájulása,

munkadala.

Megrekken a szél is, hatszögek pörögnek,

Homérosz pislogtatja a vak tájat.

Üres kagyló: kitárva egy nő feje,

férfiágyék könnyet ministrál

a székesegyház előtt.

A madárfütyök lecsorgó gyertyák,

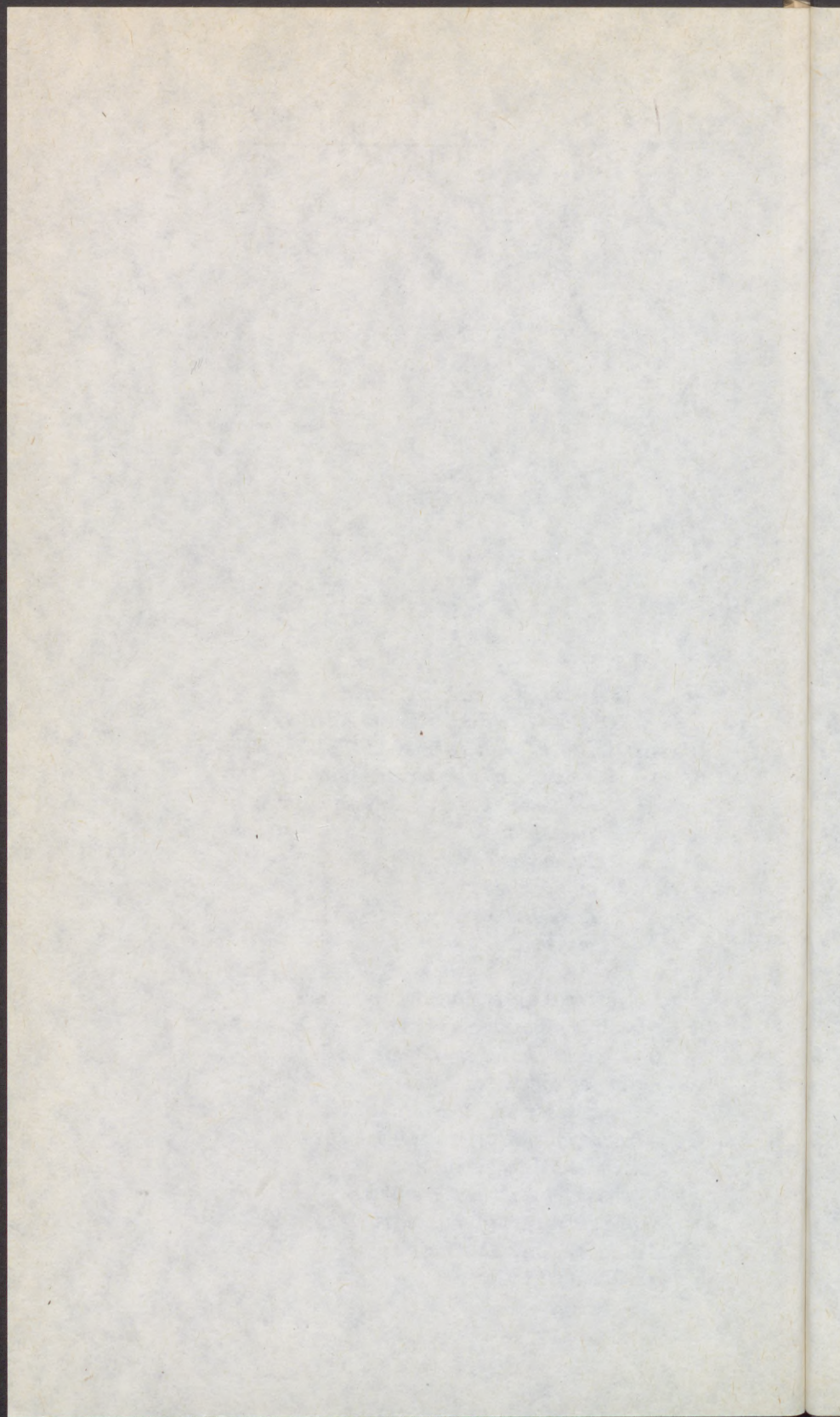
s az emberek Isten hálapénzei.

Mögöttük a ruhák, leomló órabérek,

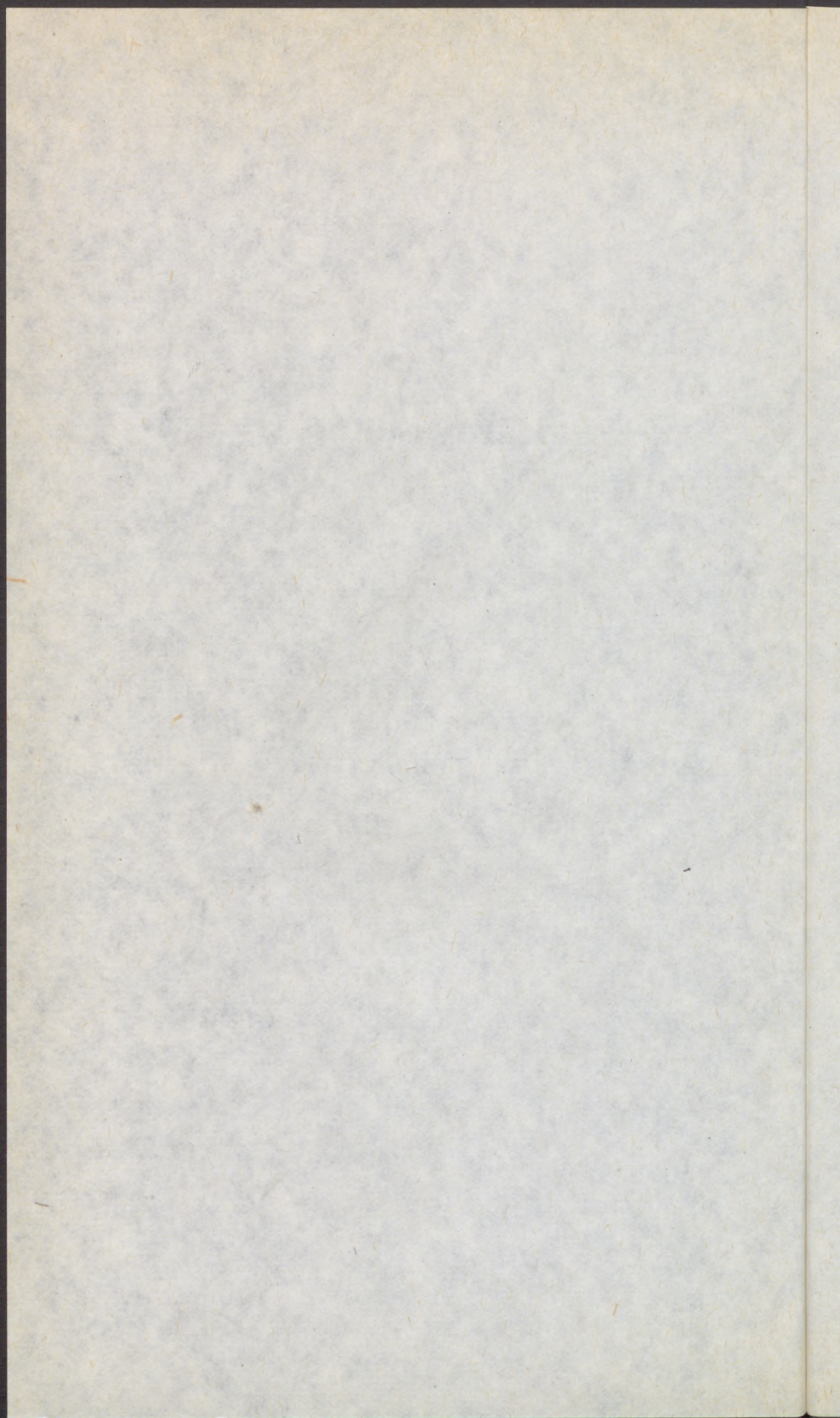
ahol a cselekvés kifordult tenyér.

Akárha süketnémák kezén a szó,

a nőben a férfi véget ér.

Szárnyasoltár

Vigília

*Hajad úszik a keriben,
mint egy Árpád-házi, fénylő bolyongás.
Fürtök lobognak a dáliák szirmainál,
s zsoltáros arcod hasítja a levegőt.
Kezedben kenyér, késed hegyén kereszt,
könnyű rajzolat, mielőtt megszeged.
A hitevesztett, üres tájon
a lázadás vándorló vigíliája tekinteted.*

Harangszó

*A mélybarna harangszón
óránként billegnek
a látomások*

*menekülő
gerillaemlék*

*ha egy sír jelöletlen
minden sír jeltelen*

*önkiszolgáló
üzemi konyha a temető
földje hazám*

*kánikulás
csont-dél*

*visszhangzik
a rothadás
míg
a
levegő
megemészt
a
kongást*

Aranygyűrű

Fölemelem a földet
mint fáradt lepedőt
s megfordítom
a holtak élnek
a mostpillanat sírkövei
hirtelen kinőnek
eső után a gombák
Árpád-házi
királyok vonulnak
tenyeremen
Európával egyidőben
Hüvelykujjamhoz
érkezik
a sorsvonal
és életszínvonal
párhuzamos diplomáciája
s a szerelem
dombján
Esztergom
csuklómúl lefelé
gyönyörű középkor
vénámban ver
az Isten
s az erek
Vitéz János
függőkertjei
ujjam hegyén
csillagvizsgáló
kozmoszi mutatószó
a köröm legérzékenyebb
pontján a nép
lúktet
aranygyűrűm
a székesegyház
tornyán pörög

*a múlt mosdatja
bőröm
visszafelé a Duna
a kézfejen Vajk
bölcseje ring
apró korona
de hova?
összerándulnak az ízületek
ökölbeszorul a jelenidő
áldással mostoha*

Solva

*Solva,
kislányom,
keltásodó vérem —
te már egészen római lettél
sírköved alatt is
hétévesen —
haláloed nyomán
apád barbárosodik vissza az időben —
döngő darazsak hátán,
seregélyek tékozló csőre mögött,
s a ledöntött kilátótornyok magasában,
te, szűzen is szerelmes,
olyan ország ez,
az elektronika
időszámítás előtti füstjelekkel
köszön a jövődönnek*

Legendák

*Emlékeztek az oltárasztalra a Várban?
Vállunk korai gótikájára?
Volt egy rózsza is, szózatos ujjunk
közti röpködtek szirmai oda, vissza.
Aztán egyenként kő alá raktuk,
mint tatárdúlás után a pisszenést.
Lesz még itt emberi szó.
Rózsablakba fogható.
A márványlapon tenyerünk lenyomata:
Árpád-házi királyok vonulata.
S a testmeleg öndódozata: nem előre,
egymás felé mutató . . .
. . . .legendák márpedig vannak . . .*

Komp

*A madár átrepül
önmaga határán
Párkányig és vissza —*

*agyammal vonszolom
parttól partig
a kompot*

balra félbetört híd

megfordulok

jobbra félbetört híd

*mindenhol félbetört híd
a komp vagyok*

A Pilis eszkimója

Apámnak

*Elhagytam a kőbaltaelői várost,
s úgy élek: a Pilis eszkimója,
az őskorszak potyautasa —*

*meztelenül sütkérezhetek a tűző napon,
a szeméremserítő láthatáron,
a kiszínezett, szédelgő pokolban —*

fényérzékenység terroristája.

*Darazsak hozzák, viszik a szemem
Búbánatvölgyig és vissza.
Röhögöttek, foghatom a lét kisujját,
s fölharsoghat fogam alatt a hagyma,*

*mint a jelenések félrehangolt trombitái.
Nem érdekel most a haza sorsa,
a mostohaság otromba víziója,
csak a fák tengerhossza, a csönd.*

*Ebben az önkéntes száműzetésben
arkangyaloskodnak a nők is köröttem.*

*Az égen királtságok virrasztanak,
magyarul dadog a Fáríkút mélye.*

Jön az ősz. Szarvasok bögnek és nemhiába.

Vadászat

*a hirtelen támadt éjszaka
bukdácsol még hármat
aztán
oldalára fordul
megelőzve a harmatot
szemében dérré fagy
a tisztás
majd a befejezett
pillanat
a vadász kiáltásában*

Töredékek

a város kövei

+

*az ég egyik térdé a Hold
az ég másik térdé a Nap
itt mindig beszakad a trón
féltérdén a magyar pillanat*

+

*csuklómon fantomfájás:
Szent István hiányzó jobbja
a testetlen fájdalom
menyasszonya*

+

*A Dunában már nincs se víz se hal.
Megteltem méreggel iszonyattal iszappal.*

+

*Egyre másra.
Kitalálva egymást a halálra
a mozdulatlan és utálatos
örökkévalóságra.*

+

*Feltáratlan sír a nemzetséglánc.
Világháborús szökevény a győzelem.*

Hintó

*Széchenyi hintója zörög
lassan imbolyog
kifelé
a forradalomból
az elme gyógyintézetig
át
a városon
először öngyilkosan
az úttalan nyomon*

Földrajzóra

*A határ jött elénk,
s nem mi mentünk a határtalanba.
Megvetett földrajzóra a kilátás —
s a Duna, a gyűlölet folyója,
a levegővétele is kenéosztja.*

Híd

*olyan elszánnással beszélsz
mint a színpadon
az egymondatos statiszták*

észre sem vesznek

*hajolj meg
ha kiürült a nézőtér
Európa már úgylis üres*

*egyre föltartottabb fejjel
hajolj visszafelé
hátra
magadba
a legbelső hídig
amely a túlsó mondathoz vezet*

Villanás

*a tér bekeríti önmagát
az utcák csak zsákutcák
a lámpavas befelé legyint
a szépség diszharmonizál*

*a pillantást bekeríti a tér
a távlat sem leli magát
s ez a hajnali megskalpolt fény
ez is csak villanás*

Liszt mormog magában

*Hát fekete mise lett a koronázás?
A magyarok hányadik utolsó vacsorája,
amelyre meg sem hívtak?....—*

*Jó voltam a szertartáshoz bohócnak.
Elég lett volna ide egy zongora is,
félhangokkal. Feketén. Sértse meg Isten
magasságos fülét, aztán a szentségeket,
meg a főurakét! Tiszta harmónia
vagy káini lüktetés.*

No, nem! Kérem a kocsimat!

Kereke

zötykölődjön

a

lét

billentyűin,

mint

egy

bíborszagú,

többszámban

kifejezett

káromkodás!

Antigone

*Immár a férfiak a nők a temetetlen
városban. Théba levegője ég és föld
közé rekedt halott, dögmadár a feje
fölött köröző oszlopfő. Fehérje
bomlik a fogak közt és tisztesség-
telenség. Ki emeli fel a port?
Hazává a földet? Kitakartam a
gödröket és kötél árnyéka leng
át a nász-szobán.*

*A torzulás mellé csúszom, az üveg-tükör
sarokban megtörik a test. Félelem?
Megvetés? Édesmindegy. Apám szeme
meg-megvakul a hatalomban,
a sarjban folytatódik a seb.*

Oresztész átváltozása

*Anyám bőrét hogyan tanuljam
újra, a mellbimbók tejidéző
hártýáit, a bűn hegyoldalát?
S a lányok méhét, gyerekem
domborulatát? A távolmaradás
szervedély-kéje, vagy a mészárlás
vér-dadogása a szabadság?
Elektra felbőszít, csak a kicsinyesség
tágu véglegessé Klütaimnésztra
szívéig. A dráma nem csacsogás,
de arcindulat, lefjazott ordítás,
húsba készülődő pillanat,
örök elmozdulás az üres térben.
(De felér ez a zárójelbe tett
késsel,
a hétköznapok vakon pörgő élével?)
Hiába üresedő gödrök indulata
a kórus, Argosz népe tapsol.
Hazamenjek? Nélkülem is halál
a halál, választásom a bűn
elkövethetetlensége. Elektra,
a nyitvahagyott félelem úgýis
ott áll a kútnál, szitkozódik, őrjög.
Pontosabb megérkezés a maradás.*

Tárgyalás

*Olyan ez a táj
akár egy rizsporos hajú ügyvéd kőtalárral
védő és vádbeszéddel a város ellen és mellett
szónokló dacokkal ahol már bíróság sincs
csak minduntalan elnapolt tárgyalások*

Évgyűrűk

*Tisztás után tisztás —
kivágott fatörzs: Nemzeti
Múzeum. Az évgyűrűk
átötnének a bakán,*

*s köröznek a vitrinek,
ékszerek, kardok, ruhák
rejtett testjei. Visszafordult,
eleven rothadás terjed,*

*megpihen az év nagymamája
az üres lépcsőn. Március
menyasszonya szédőrzsöli
szemefényét a szobrokon.*

Városkapu

*Olyan a kedvem,
mint az eltemetett esztergomi városkapu.
Máshol van, mint ahogy elképzeltem.
Felnégyelődtem.
Kiszegsződtem.
Végleg kívülre kerültem.
Nincs kimenet, bemenet.
Elvesztettem átmenetemet.*

cibórium

*áldoztató kehely
karélyos talp
öledbe hajló kincstár*

a horizont

*akantuszlevél
lélegzet
vízszintes
függőleges
fejfordulat*

vándorló

*Holdveret szememben
ástrom neved
„maria”*

rézsút

*megdöntött
serleg
a*

melled

ajkamig

*kúszóleveles
combod*

k

e

v i r á g

e

s

z

t

Szárnyasoltár

1.

Nincs idő pepecselésre,
ágyék-áramítás is hatásos.
A vallás Vénusz-kagylójában
kibírnék-e cseppnyi eszmét,
átzubog a tenger rajtam?

2.

Lélegzésem fölé kiterítve a veszély.
Fohászból hírek: a beteg semmi fölé
hajol a meggyújtott újságpapír-Nap.
Az agy és test árnyékai kés alatt,
tavaszi bárány a gumibot édenében,
ki igazodik el Húsvét vérnyomain?
Emberré írt embernek receptre
a megszervezett idő: gondolat.
Trapéz alakú Hold a stadion felett.
Sör. Szónoklat. Gitár. Taps. Jóllakottan
nyújtóznak a kivilágított boncteremben.

3.

Gyöngyházzsínű éjben milyen
pokol nyitódik, csukódik rám?
Eszem, iszom, alszom.
Kívülről befelé, vagy
belülről kifelé rothadás?

Festőállvány Kollár Györgynek

*Műterem a padlástérben
hazányi platánfák
koronázzák az ablakot*

*a barátság
a cserépkályha
zöld sóhajtása*

*festőállvány: éppen üres
bennem
haldokló lányok
arca látszik sorban
mintha diavetítésen*

*a falon szüette faszobor
barokk torzó
magyarok Nagyasszonya*

*a másik oldalon járom
ökrök gyönyörű ékszere
igavonó barom ez a nép
mint én vagyok*

*körben a képeken
szemmagasságig felrobbanó
színek és formák*

*mennyi feszültsége van
a szétomló
létnek?*

Dali

1.

Arca, sejtelmes szitakötő, földig terül,
 orránál, szájánál hangyaboly,
 de lehet, hogy férgek
 Ki kellene nagyítani a reprodukciót,
 azt hiszem halott a hegedője is,
 a legnövesebb hangszer, a petevezetékkel.
 A húrokat már elfelejtette,
 csak a csigavonal esendő a nő ágyékánál.
 Égtájtalan harakiri terjed a képen,
 föl a melléig, hol két kalamáris.
 Az író toll irányából zuhan vissza a kéz,
 kezében a ló sörénye, a széthulló
 hegedővonó, fogyasztási javak
 infracsony szimfóniája.

2.

Ki meri magát a felhők közé,
 a feltámadásba
 festeni üres jazz-állvánnyal?
 A férfi-nő-testül rémületbe?
 Pontban az áldó kereszt alá,
 mégis a bűnös néző felé fordulva?
 Ahol már csak a természet imádkozik
 és a megroggyant síkok,
 az ecsetvégi paradicsom?
 Ki képzelet magát
 az utolsó ítélet papjának?
 Szorongásból ki emel diadalívvet,
 utolsó vacsorát,
 miközben döngve cserél helyet
 a föld és a menny?
 Milyen vicc ragyog
 a túlsó szédülésben?
 kicsorbult madonna-arc
 és meggyötört festékpacni.
 Aláírás:

3.

*A háttérmegvilágításban: békés kapálás.**Gyönyörül unalom.**Hihetetlen, de tárgyilagos
perspektíván: évezredek kéje.**Ízek, gyümölcsök dinamizmusa.**Ott vagyok és hiányzom.**Domboldalból fölbontott palack,
szájaszélét vörös nyelvvel nyaló
férfiszellem,**szeszgőzös leheletében forog a város.**Heréje cseresznye-pár:**hatalom, termékenység nyakán
csiklandó női ujjak.**Lábánál porbahullt könyvtátrak.**A szénylített album felett**a nő-abroszon narancs-liget,**szőlőfürt, Barack,**vörösbéliből melegség.**Északabbra két pohár párolgásában**kettéhasadtan csokolódzó leszbikus nő.**A természet felbontása,**eleven konzervdoboz.**A meztelenség terrorja:**nemiszervekből építkező kép,**az ízek, a gyümölcsök,**mint puha fogaskerekek**hajtják tovább a színeket.*

Látomás

*az ablak történelme
üvegen innen és túl
átlátszó alternatíva
ferdén hajlik az árnyék
mértani séma a táj
a kilátás toporog szememben
visszaveri a fény
az emlékezetet
betörök
a tekintet megadja magát
s visszafordul
az agyon át*

Elégia

*Elhagyott kastélyrom — ennyi az arcom,
málló vakolat és taknyos freskó,
s a szem mögött az időtlen erkély —
meghibbant kilátása a térnek.
Ujjam hegyéről a tájat elengedem.
Leng. Szomorú történetek tárháza
a bokor, ahol még hintázik a szél
helyettem a koravén bölcsőben.
Visszavonhatatlan gyerekkori fák.
S a virágokon lovagló sándormóriczos
darazsak — már az sincs otthon,
aki végleg hazatalál. Itt verte ki
a csecsemőt a láz, időszámítás előtti
önmagam, s ezt a megtévedt történelmet,
visszafelé hazudott kronológiát.
Ráncos reformkori metszet a homlokom.
A képen a lovas a hát hajlására vigyáz —
meg ne botoljon. Közben átjár
a válság, huzatos őszi idő a romokon.*

Mutatóujj

*A házakon az árvíz mutatóujja
testetlen iniciálék
férfinyak magasság
halak úsznak az erkélyig és vissza
mint a félelem a sóhajtásokban
a Duna szarkofágja a főtér
hirtelen felemelkedik a mutatóujj
égnek mered
akár
a
z
i
n
t
é
s
aztán mintha görögkeleti ikon
vízszintesre ejtené kezét
marad
a megcsonkított irányjelzés*

Babits Esztergomban

*A hegy előhegye.
Meredek csend.
Fölfelé botlás.*

*Leszboszi hajnal.
A fák közti költészet
elvadult tekintete.*

*Nők a nőkkel.
A torokban
nő az idő daganata.*

*S a halálos ágy.
Felémfordult.
Szemével biccent.*

*Dante utolsó kéjlaka.
Nevekkal telefirkálva
a pokol homlokzata.*

Porta speciosa

vörös lombú fehér törzsl fa
a csönd görnyedő főbejárata
tömjénfüst száll oroszlános
a varázsló a félig táltos

ijedten követi hátával az ívet
kívül felejtí a dobot hetedhét eget
s mint egy elszédült medvetánc
agyában csörren meg a lánc

félig táltos félig keresztelt
mögötte keresztvizes Adalbert
nyakát szelíden hátranyújtja
baloldalon rex István kardja

nem érti még hogy is érténé
keze szeme szája melyik Istené
ennyire nem hajlott meg sosem
gerincének íve félig totem-

oszlop sámános íj hatujjú dac
s ahogy féltérdre ereszkedik a harc
lelkét magába lötte vissza ima
keservesen borul le Isten egyfia

szótagonként ujja közé fűzi
Mentem sanctam
spontaneam honoream
deo patrie liberationem

Balassi Bálint utolsó ugratása

*Ne hívd forradalomnak a lázadást,
haladásnak mindenféle csődületet,
a víz fortyogását gőzzé minőségi
ugrásnak, lovam is szebbet tud
egy kidőlt fán át. Figyeld a strófát,
a kanca ugrását a levegőben —
mennyre egy a vers belsejével:
három földetérés,
s tizenkilenc levélhullás, az ősz
mennyei suhintása a rímtelen ködben,
előredőlés a megfeszült pillanaton,
Magyarországig és vissza önmagamig.
S átfájnak a gerincemen a perek:
nem birtokom hazám,
csak helye lézengésemmek,
kamarillák, rizsporos, fűtős körmondatok
futtatnak, mint az ebet —
földemen nem védhetem váram,
hát szaladhatok, vár lengyel nagyúr,
várandósát Zsuzsanna ágyasának.
Csak versben nincs kész a ciklus.
Milyen nap van ma? Hétfőzólóyom?
Hamisvádkedd? Szerdacelia?
Felsőgáruvácsütörtök? Esztergompéntek?
Júliaszombat, vagy Vasárnapfalál?
Mindegy. Ez a hét is megtalál,
s úgy múlnak el a nők, ahogy a hazugságok,
semmi sem marad belőlem,
csak az erőszak nyoma —
félájult éjszaka színe a hajnalon.*

Janicsárrózsák

*Janicsárrózsák virulnak porladó
markomban, s kisfiúk férfivá cseperedett
árulása. Vagy Isten koravén ágyúgolyója
találta el combom, szélbőte
herémbe a jövőt? Ezután a haldoklás
ostroma jön, szemérmetlenül.
Az utolsó lélegzet végtelen
mint a vitézség, vagy a magömlés
a lét ágyékában. S itt kering arcom
körül egy légy, fekete szpáhi,
döngicsélése jobban fáj, mint az üszkösödés.
Verejték, a tél magzatvize,
szibériás árvíz sodorja testem
egyre lejjebb.
Jó volt Bálintkodnom a nőkkel,
s kardom hegyéről ennem.
Akit megerősakoltam,
annak csak a szelídsége lesz könnyebb.
Isten talán pálcát tör fölöttem,
s pálca töri el az Istent.*

A helybenjárás fővárosa

*Esztergom
körbe-körbe város
megvetemedett ellipszis
Eszter mondom
gombolom körbe gondolom
gom-gom gomb
hatalmas mérges gomba
körbe-körbe spóra
tudatalatti galóca
Eszter te kabóca
keresztelkedő eső a dombra
felhődiktatúra
Eszter mondom
gumibotgom
mennyi üres év és ég
helybenjárás fővárosa
körbe-körbe történelem
körtvek tetszhalottja
félrekettyegő óra
országmutatója*

Hegykristály

*Hegykristály Káthvária
Európa Istencsiszolata
KrisztusNap KrisztusHold
ami volt az sem volt*

*domború ovális tér
esztergomi hétszentség
a nyolcadik jelen van
hiányhiánytalan*

Vitéz levele Mátyáshoz

Szeretlek még, szeretem az engedelmiséget.
De a néptől hiába kérsz kegyelmet, mert olyan,
mint a költözőmadárban megromlott iránytű.
Pörög, hajlong, aztán mereven megáll.
Mátyás, délre figyelj! Üzenem az összeesküvés
nevében latinajkú unkaöcsémmel, kinek a tüdeje
is érted hörgött a mandulafában.

Halott.

S micsoda házi őrizet ez! Fel-alá járkálok
a szobában, s lépteim odakinn visszhangozzák
a meggárgyult strázsák. Voltunk már mi
fogyok együtt is, de nem ily nyomorultul
a barátság elárvult tanyáján.

Megjósolom: nemsokára törökök allahozzák
le a szobrokat és tornyokat helyükről,
összedőlnek a kápolnák, s nyitvamarad az ország.
Micsoda terror ez, Mátyás! A gyengeség
túlso véglete is gyenge.

A kelet kelete.

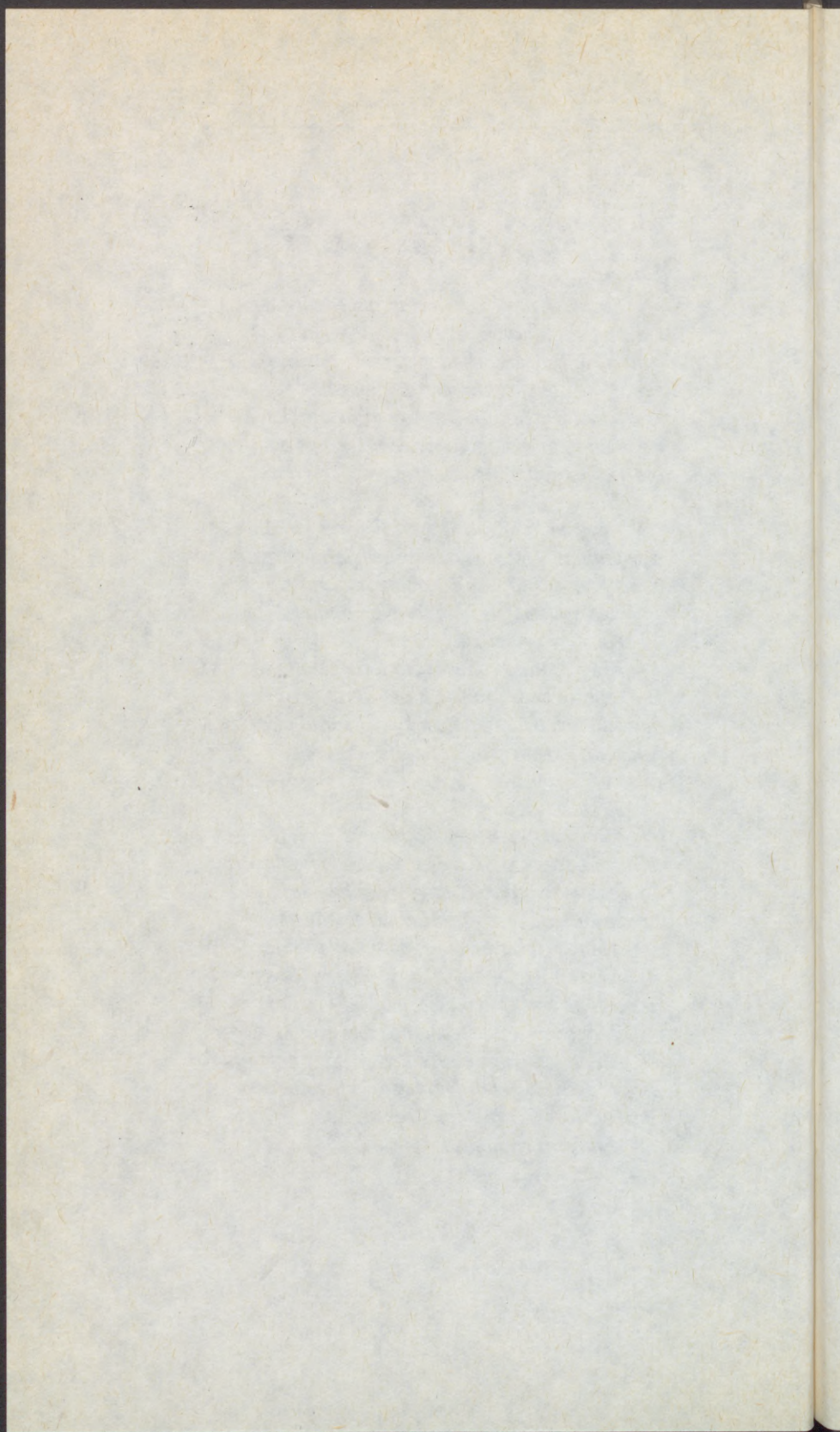
Elmenekülnek innen a mltvek. Az efféle
stratégia árverez. Bécs és Prága nem prédavára.
Jó Regiomontanusom magyar csillagokat
ragasztott az ég sarkára. Lehunynak legott.

Hanyattfekszem én is, mint a tüdőbajosok.
Ki vagyok hát? Cigányprímás? Vagy esküvel felkent
esztergomi érsek? Mindegy már.

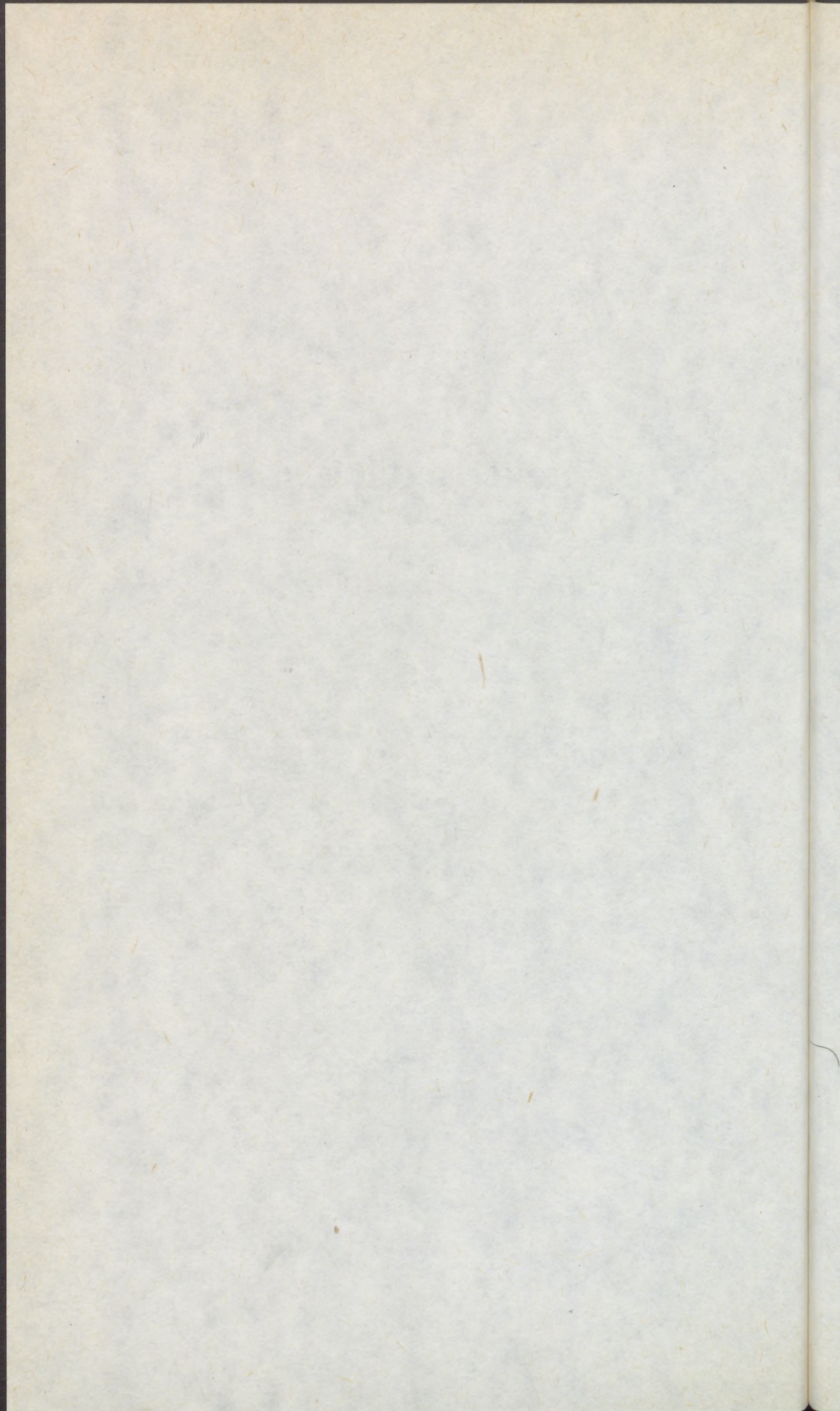
Magamért szeretlek, a hazáért gyűlöllek.
Ily módon temetess el! Ne legyen nagy herce-hurca
erre az igen nagy bajomra! Még annyit: utódom,
Beckensloer Bécsbe szökik és meglop.

Ennyi az én hagyatékom.

Vitéz János.

Békecsóktábla

A mester

*A mester sohasem juott fel a hegyre
csak a hóhérok
kik egyre többet látnak a vidékből
kik önmagukkal kerfűk be a tájat —*

*a mester véglegesen elnyújtózott
de nem úgy fekszik
ahogy az embriók
megcsavarodva oldalt az anyatérben —*

hanem merőlegesen a keresztre

*s a szívdobbanásig letaposott földön
forgolódik ahogy a viszonyítások
melyik fához melyik szög illik
melyik elvhez milyen hit szögeződik —*

*a mester sohasem jutott fel a keresztre
de ma én is odaképzelem
akárcsak az emberiség*

Az egész üzenete

*Az tzeken átjár a világ. Nyelés tornya,
harang kong, az ölés leliismerete öl.
Éhség, tivornya, vezeklés emlékképe
és föld közé emelt ős az ős.*

*Az elmúlás bálványimádata,
botra szúrt, lélegző koponya.
Kereszten feszülő kéz-láb-égtáj,
pogány lüktetés, kortalan ige.*

*A sejtet helyezem helyébe.
Az anyagcsere irányában égve
osztódás hajt a halálig:
az elveszett egész üzenete.*

*Hitem hártója a táj,
fölepül, lebomlik — anyaga
elevenség belülről
kitapogatott ritmusa.*

*Érkezésem sejtek áthatása.
Határialan határ
szintézise a térben,
feleződés és egésszé rándulás.*

Gyertyatartó

*Négyágú gyertyatartó a koordináta,
János jelenése, végtelenben
gyullad ki vége. Tengelyek bölcsőjében
ringok, felnövekedés.*

Fáj a majd

és az elhagyott gyertya fénye.

Csak tenyerem

aludja ki már

az ellenefordult munkát,

vesszen ki belőlem az állatok

harmadrésze,

múlják el kezemből

a hetedik pohár.

A számsor végén megfagyott biblia,

zsoltár,

s a törtrészeknél tántorgok.

Hosszú tántorgás.

Az égtájak kinyílnak zsebemben

*Önsúlyomtól rogyok le kötétek
ahogy önsúlyuktól roppannak össze a népek
gigantikus semmi legendája
ez az eposz is felépül
angyal-görnyedten repülve
kiköthet egy giccsel feldíszített karácsonyfán
vagy az északi sarkon szibériás számlízetésben
oly mindegy már
a keresztalakú zuhanásban
találkozva kitalálom a találkozást
ahogy egyszerre érint meg
a függőleges és vízszintes irány
s az égtájak kinyílnak zsebemben
bicskák*

Templomok

*Templomok, gyönyörű agydaganatok
homlokom mögött, hol vértolulósos
a történelem, teher a pillantás,
horizont, s belülről nyomja a mindenség
mindkét szemem. Vér. Vértócsa a szemgödörben,
gótikák áznak, ívek, még pillacsapódás,
félrevert harangszó hívja a gyülekezetet.
Mennyi túlvilági les rám minden emberből,
ahogy alvó számon virrad a*

Gyűrűzés

*Ajkamnál hangrobbandás
átlépi a szó sebességét
egy angyal összegyűrt
szárnyát eszem
megváltás akusztikája
a süketszoba*

gyűrűzés

*fa évgylűrűje számon
lassú növekedést iszom
gyökérrezgés
ultrahang nő síromon*

Húsvét

*Ez a Húsvét is elmaradt feltámadás
csak a szögecsekkel kivert farmernadrágos
fiúk szeme fénylik részegen
lépcsőháztól lépcsőházig*

*itt már senki sem őrzi a sírt
könnyűszerrel lebegnek a legendák
s lassan már úgy kábulsz el
mintha soha semmiről sem tudnál*

*jöjjenek hát a rímes versikék
egy ország agya illatozik ityenkor
a termékenység csak laza mulatság
megdöntött pohár és vörösbor*

*az unalomban megvillan az ember
egy-egy húsvéti garázdaság
az utcán valaki előrebukik és hány
a kocsmában szemenköpvé a végtelen*

A Farasang és a Böjt harca

*A téren elfér az emberiség —
romlott fogakkal és sóvárogva,
kenyérlapátra, hordóra, aranyra,
porra felfeszítve — hogyan mehetnénk
ki barátom ebből a mocskos udvarból,
a Farsang és a Böjt közül,
gyomrunkból, amely domborulat
százaadvégeket simít egymással össze,
s a torokban csomóra kötve
fáj az idő nyelöcsöve,
mi, intellektuális barmok,
fehér falak és papírok képfestői,
koldulók és adományozók,
patkányarcú szentek,
tankfejl lepkék,
föltör röptünkből a vér —
hát ennyire kicsinyek vagyunk
öregem, Pieter,
mindenki a kép rohadó
belseje felé rohan
egymás ellen —
németalföldi, magyaralföldi,
világalföldi csontokon,
halszállkákon, törmelékeken át
az étvágy fölhámadás utáni
szemétdombján —
az éhezésben minden kiderül,
a szertartások az elfogyás
lassú jelei, bordélyházak,
kocsmák, koporsók és szülőszobák
hangján újul meg a sírás —
a soványak és a kövérek
hétköznapjai elforognak
egymástól a síkban —
röptükben lerágva a madarak,
hízságig lélegeznek az állatok,*

hallod, ketyegnek a hús másodpercei
a libában, májban, kézfogsban,
a hattyúvá nyújtott nyakú
szerelemben, hattyúdalban,
tányérokon és a liftekben —
s a szénárt combú lányok
holnapot fogyókúráznak,
irha-csöndül ölelést,
ágyamon felejtük mellüket,
s köszönettel visszapostázom
címükre a szeretkezés
tizenötödik, nyöszörgő figuráját —
az életfogytiglani ideológiák
kockajátékok a sarokban,
az egyenlőség örök kudarcai —
lépjünk le erről a térről,
a lakomák és böjtök
irányított körforgalmából,
mi közünk ehhez a halálhoz,
a város közepén meredező dögkúthoz,
amelyben a kiszorított víz mennyisége,
a blúz és a szárazság méri
az úrfelmutatásos szabadságot —

Bizánci békecsóktábla

*a bizánci békecsóktáblán
ezüst alapon ragyognak fel a török
mindhárom sorban aranyhíd: utolsó születésnapom
minden tagadásban visszafájva
minden triádában megvakulok*

*hústalan koponyám
balkáni ivókürt*

*selyemszövet az időtlen nyál,
ágyasod nyelve hímezte, vértanú,
öltözz fel, akár a lila zászlók,
s az ikonokkal teleírt főoltárok*

lustán hevernek a csfkos dinnyék a piacon

*a tenger csupa idegszál
a Hold apálya és dagályja agyam
a kozmosz igájába fogva*

*sajt aludtej paprika paradicsom
ennyi az előétel
s a faszénen sült hús*

*talán szent volt
aki mezítláb
átlépkedett az elevenen izzó parázson*

*a botladozó lépcsőkön
piros tetők
mérik vérnyomásom*

*öszül a szél szakállá
mint a fehérfalú házak
házak a hegyoldalon*

*ébenfa ketőskereszt
macedon fej
a Pirin magaslatába hajtvá
piros lovak trappolják el
számon a rettenetet
a megosztott nemzetségeket*

*a nép arca
újkori erektye*

*felül két sűrő angyal félalakja
szemem elúszik könnyeikben*

*a kertéseken gyászkeretek
visszadidereg arcom
ikon*

*minden oly könnyed
Krisztus lábfejeből
madarak viszik el csőrükben a szöveget*

Bábel

*Maradék levegőm rezegtetem. Bábel
és úrközi csend. Erőlködés némajátéka,
kidagadnak nyakamon az erek.
Végre egy hang; megváltás sütketszobája
a térben. Befelé ledől a torony.*

Ásatás

Kertl Károlynak

*A völgyben összetört a szél.
Ahogy a száj szélén a röhögés.*

*A balladában babák és fegyverek,
másik kételyben másik ítélet.*

*Sík síkra szakad. Eldől a dél.
Árnyékok mögött repedés. És:*

*alkony-kabát. Süketnéma ing.
Alatta száraz tenger. Levegő-hering.*

*Fénnyel agyonvert virág: fakó-fehér,
eleven por. Nem ember aki él?*

*Függőleges vércsepp. Hamu-súly.
Vállán színeket tart. A szürke lekonyul.*

*S kívül hosszú rónán a róna.
Ki gondol a humorban a humorra?*

*S mi ez az örök iker-ásatás?
A csontváz hölgyek miniatúrák.*

*Fogukra hullt a nyaklánc. Csontig
a karperec. Ruhájuk térdükre foszlik,*

*hiába volt a szemérem. S a férfi?
Ugyanolyan ő is. Minek mesélni.*

*Vak szonettnél magyarabb fúga,
pokolszeges kezek vonala. Ma:*

*Elmosódó sztn, gyönyörű emancipáció.
Hazátlanul. Hazátlanul volna jó.*

*Aki fekete: fehér. Seholmadár.
Síkban ébred. Síkban jár.*

*Űr a szárnya. Űr a tolla.
Erdőtlen erő: erdőhulla.*

*A nő fejéből kicsúszik. Semmi.
Hófehér distancia: válni. Válni.*

*Sem nem Y. Sem nem X ez.
Élek. Bamba és édes reflex.*

*Hosszan kitartott szabadesés.
Grammonként nő a szenvedés.*

*S csak a csend, hó, infúzió.
Halálos múltét, tavaszra hó.*

Trikolór

*Trikolór: kétszínű lator
feszül kétoldalon
s középmezőben a szenvedés sávja —
minden felvonulás tüntetés himnusz
idehallatszik ahol élek
s a sebhelynyi térben állva
valódi vér
 vigilidja a híreken
valódi ifjúságát
 veszti el a türelem
ahol félrecsúszik a fej
 zászló
 rongya
vigyor
guny lüktet a szél gödreiben
már szennyezhetetlen szenny a matéria
talán egy dobszóoló elég lenne a hősök helyett
dobverők két csendje közt hallgató
mártír mondhatna rímumos üzenetet
mert hazudik minden zászló
melyet valaha is kitűztek*

kereszt

a ballator jobbszemén	A	a jobblator balszemén
kitüremlik az ég		kitüremlik az ég
átszirénáznak jobbra	S	átszirénáznak balra
a szentek	E	a szentek
nevén	M	nevén
nevezik	M	nevezik
a másik	I	a másik
szenvedést	pil-	szenvedést

lantásán át
kitalálok a néphez
borgózós szájakhoz
a szél szédelgő lehetééhez
kedves
mielőtt felemelhettelek volna
már harmadszor estem el
csak arra gondolok: milyen lehet alulról
az ágyékkötő vonala, az ágyék feszületlen rajzolata
megszámolom az apácafityulákat
a pribékek hiányzó fogát
nem hittem: ennyire fájhat a soványság kézfejében
oly szép a húsom mint a gyilkosoké
grammokra is kimérhető akár a szerelem születés
homlokomon a korona egy nemlétező állam címere
meglazítom izmaim
ennyi
az
e
g
é
s
z

Zsoltár

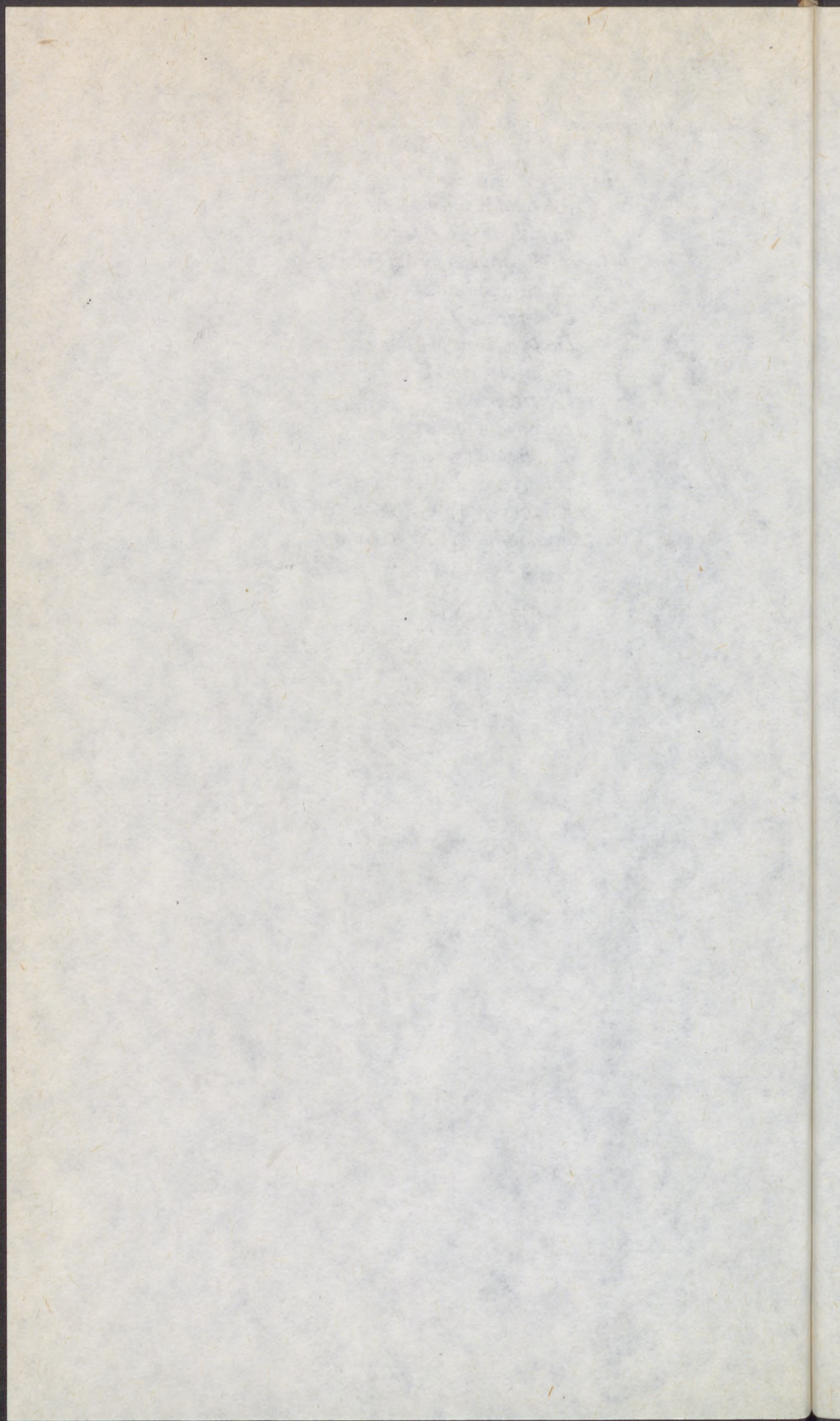
SENKIBEN SEM BÍZTAM ELEITŐL FOGVA

*megrongált óra a testem
késik bennem a tüzenkét apostol
mozdulatlan inga az ISTEN
akár a hitelenség az adatokban
dicsértessék a senki mögöttem
agyam a pisztolycső belsejébe
zsoltárt egy öngyilkos ajkára írtam*

Temetés

Milyen ablakban fekszem, felöltöztetve
fekete-fehérbe, ripacs színész?
— aki már nem szaval és jajgat,
elfogyott homlokáról a pátosz,
hátról a dráma,
ahonnan már nem pillanthatom meg a tengert,
s verebek, könnyelmű, szürke királynők
csipkedik az összegyűrt búzamezőket,
mellemen összeborított kezem
a város stigmája,
nem kondul meg érte a harang,
ahogy visznek, négy vállon, méltóságteljesen,
mintha villám sújtott volna agyon,
vagy öngyilkos kötélről vágta volna le
egy üres padlásterben,
nem szól, nem üzen,
aki még sírni tudna
se sír a kiásott gödör mellett,
rögök, egyetlen barátaim
lüktetnek fölöttem,
valami idegen fedélen,
ami majd összeroppan,
s földrengésben alszom és ébredek,
csak ez az üres vonulás figyel,
mintha rést ütött volna belém
és örökös kémlelőnyílás lennék
a fölcicomázott koszorúkon át,
még fölülhetnék, de megijednének,
még didereghetnék, de minek,
hallgatnak a harangok,
nem jelzik tiltszveszes fejem,
nem mérik be a lokátorok —
föld alatti röptetem,
két évszám között
még soha nem volt ennyire biztos az életem,
vidám szalagokkal,

*fölvonulók neveivel,
már nincs veszélyérzetem,
a félig fagyott virágfejek
csöndjeim kettőspontjai,
ahol folytatódok,
ahol végre meglátom magam,
csontjaim valódi
szétesésben,
koponyám időtlen
összeesküvést tervez,
föltárva mellem és ölem
kinek évente gyertyák
gyulladnak ki halottaknapján,
hazug meditációk.*

Vándorút

.....

.....

Vándorút

*Röptében kiesik a fecske
a levegőből. S kizuhan
a madárból a lelke.
A két szárny zárójelében*

*a kör stilizált mása.
Ahogyan karod és térded
eleven forgóajtóm. Sikolt
a szerelem —*

vízszintes szabadesés.

*Fecskenyálas Möbius-szalag.
Megcsavarodik a tér a horizonton.
Hirtelen feldobog ijedten
és visszatartatlanul*

szívem a jobb oldalon.

.....
:
:
:

Hiába

*Valaki megint elment velem hiába
sütkérezünk az ideiglenes őszben
a Korona kávéház teraszán mikor
a jeges pohár falára lecsúszott mozdulattal
fogom meg a kezed s tenyerünk közt
a végtelen űr izzad meg hirtelen
a hiábacsillagokkal és hiábatejútakkal
talán ezt a pestisjárvány elmúlására
faragott emlékművet kicsit oldalt
a tarkód mögött avatták a pillanatnak
az ölekezések mértani haladványában
melyikünk vére cirkulál tovább
a félelmetessé kitágult félelemtéren
úgy esnek rézsút homlokomra a sugarak
mintha már rég veled kéjelegnének
drága valaki megint elment velem hiába*

Virág-lamentáció

*A kertek őszi rokkantsága
a gyökerek levegőbe meredő bánata*

*a morcos kaktusz a büszke páfrány
a megtört ibolya a lázadó rózsa
a törekvő indázás a hetvenkedő zsálya
a tiszta margaréta az ordító hervadás
a delírium-liliom a kardvirág-agónia*

*mindig útközben állva
készen az induláshoz
mozdulunk a másik mozdulathoz*

*ég és föld közé feszül a könyörgés
a méhek megüresedett tánca*

Kentaur

*Téren és időn kívül
megtetesedő kentaur —
anyanyelvemen, bűnül
beszél rólam az Úr!*

*Emberfej, lóhát, paták.
Ülök rajtam és szaggatom
sörényem baljós zuhatagát —
az önsorsrontó bitangon.*

*Egyszerre magamon és alattam
viszem a fölüllevőt, aki ver.
Himnuszosan és meghasadtan
uolsó hazám hagyom el.*

*Embertestül lófej ingáz,
vagy lómozdtította emberarc?
Túlél a gyehenna nász,
a rámméretezett kudarc?*

*Egyéből nő már a bilincs.
A szív, a marj, a lapockák.
Csillaggal abrakoltat a giccs.
Egy nő simogatja pofám.*

*Két mellső patám megemelem,
dobnám le magam. Hiába.
Ahogy veletek — végleg összenöttem,
szügyemig tajtékzik a vágta.*

*Vagy elfajzom lassan: görög mutáció.
Átok torzít, futtat patanyommal.
Felülök halálomra. Semmi a szó.
Kentaur-ének. Ennyi voltam.*

Barkaág

*Simogatásodnál megmerevedett tér
amennyit férfi kiölthet
erek hálózák be a tavaszt a télben*

*ágyékomon át a zsibbadás
oly tehetetlen
a kert szélén befelé vérző barkaág leng*

*lengeted s nyelvvel
érinted
a csiklandozás peremét*

*ütem a magasság ütemén
összeterelve az összes felhő
az összes ég*

*szádban ínnyeden fogad közt
énekel a tér
kielég*

Visegrád felől a szél

*szél
éhesen kúszik
a virágszirmon
csipeje vízszintesénél
széjjelnyitódik a fény
a gyökér feszülése felett
ész nélküli levelek
s az éjszakából
férficsepp
merev mozdulattal
harmattá teljesedik
a húscsokorban
hús és
szél*

Másnapos slágerlisták

*Jönnek, mennek a táviratok, a szeretkezések
hivatalnokai, árnyékuk eltakarja a tereket,
vagy mintha ágyékod hózivatarára zakatolnák
rá a telexgépek: joevoek. megyek. nem megyek.
sajnos. csook. Ultrahanggal tájékozódó denevérek
zuhannak be az ajtónyíláson, s röpködik
körbe koponyám belsejét. Kedves. Most kívül
lehet a nem lehet? A vágy bumfordi postás-
táskájában föllihegnek a levelek,
s átsodródnak a városokon. Alföldön. Dunántúlon.
S a címek, a másnapos slágerlisták, helyet,
ágyat, bort, postást és vacsorát cserélnek.*

Megvirrad,

*mert ez a dolga a virradásnak,
a páralepte, homályló rádióban,
lefolyócsövekben, molylepte tükröben,
végül az utcán nő tovább a fény —
ahogy a varangyosbéka hajnalodik a lány hasán,
feszés csípőjére ugrik, s az Isten tudja, ki néz
hosszasan az öléből, mintha egy pillanat alatt
felnégyelne; de a kacsintás-szemrésből
kihull egy földrész, térképe szent bibliapapír,
összeadom vállát a gyümölcsökkel: házasodjanak,
megvadítom csöndjét az állatokkal: üzekedjenek,
míg a legutolsó Salamoni Óra ketyeg —
homlokomon egy megállíthatatlan futószalag
rémülete, őzek, madarak, vadkecskék, kösöntyűk,
excenteres köldökök másolatai
a délelőtti alkatrészei között,
karórákkal borogatott szívtáj a szerelem —
még el-elnyújtózik a fölriadt ágyon,
kerek erdő, szellő kerekedik,
végigfújja a zenét a szél,
végig a hatlovas szántást,
növényre tanítja a földet, hasas gabonaasztagot,
vagy erre a hangyaboly-kiütéses földre,
ahol ballábbal kelek fel,
ahol elhajított, döglődő madár a csók,
szájjal agonizál a szárny,
ahol férfimozdulatok hordalékai
és másnapossá savanyodott íz dereng,
rávirradtam, ahogy a nemiszervek alkonyulnak,
kettős önkielégítése a napnak,
a varangyosbéka a cipőbe ugrik,
végigcsúszik a hátán, derékon, leomló szoknyán,
fölül a fészülködőtükröben,
megáll a kifestett mosolyban,
s dideregni kezd homlokomon.*

Átváltozás

*Átetsző vízjel a tenyered.
Ahogyan a sirály bukik le
a Duna fölött homlokomig —*

*végignézek koponyámban:
élesen látom negatívod.*

*Boltívig ér a részegség,
velőként remeg a dac.*

*Végletesen érzékeny ez a táj:
félelem és fájdalom összegzése.*

*S az idegek, az idegek,
az ujjad és a tenyered,
zuhanó sirály a két féltekében.*

A szeretkezés felidézése

*Emlékszel
a
mozsárban
összetört
pillangókra
?*

Ma

*Álmomban meggyilkoltalak
s felrobbantak a bazilikák az ívek és hajlatok
mióta tested halmazati bűnöm
és tudatosan csalok
bűnrészessé vált minden szeretőm
s minden beszélgetés vallatássá
az összehúzott szemrésen és cigarettafüstön át
kegyes hazugság a lélegzet
tönkretett idő a mozdulat
az összegyűrt áúzzadt párnák mögött
mintha országos gondom lennél te is*

sítalpas angyal

*sfélni mentél és hatalmas éjszakai
sípálya nőtt bennem apró fényekkel
hegyi szerpentin a májamtól a szívemig
s a veséken át a combomig
elestél
szavaid mögül felsegítettelek
mint egy kézlábtöréses hazugságot
sítalpas angyal
szerpentines kurvaként röpködsz
oda és vissza
szilveszteri fenyőillatú borovicska
úgy állok itt akár egy üresen csikorgó
világvégi felvonó
a hirtelen támadt magaslati csöndön
lesiklanak az ölekezések
s a szerpentinen nem marad más
csak a hermafrodita csigák nyoma*

Távirat

*Gnóm óraketyegés, ha szeretkezünk.
Nem sikerül már semmi sem.
Ami volt, ennyi lesz.
Hatalmas, zápor előtti pillanat:
békák, az utálkozás nagyszemű
vértanúi lüktetik remegésedet.
Féltelek.*

Végül

*ebben a hitehagyott városban
talán a csárdák királynője lehetnél,
hiúság fegyence az életfogytiglani táncban,
vonagló idő az ajkon és mozdulaton,
vagy a semmi nászutasa a kétségektől
oda és vissza — amikor a jegygyűrűk
örülten pörögni kezdtek a hóesésben:
visszahőkölt a kezem, vissza
az ütés és simogatás — már nem várlak.
Rezdüléseidre is analfabéta:
magam ellen szeretlek,
a tél fekete napraforgója arcod:
magad ellen forगतod,
miközben szotyolahéj röpköd a szobában,
a végestelen közöny roppanásai —
felnyög kezédben egy krimi,
melynek áldozata és gyilkosa én vagyok,
úgy élek, mint öngyilkosod...*

Születésnap

(1951. június 22. Esztergom — 1986. nyár, Esztergom)

1.

*Ami volt — bevégződött helyettem.
Visszaköltözöm méhedbe anyám.
Itt már nincs semmit keresnem.
Mögöttem úgylis megőrül a táj.*

2.

*Visszakicsinyedem: Fekete embrió.
Előbb a fej. A száj. A szem. A szó.
Aztán zsugorodik a test, a kéz, a láb.
Lassan megszűnik velem a hazugság.*

*Eltűnik a gügyögés, a pösze éden.
Agyam elfelejtett karnevál, kérem,
csupa ritmus ez a húsmennyország, húsföld,
húség, hetedhét dob, húsos cintányérvirág,
s itt a szív — közvetlen szívem alatt
párosával röpköd a pillanat,
anyám, a járásod olyan ingatag.*

*S a vér, a vöröslő lélekvándorlás
annyira sűrű, már-már anyagtalan.*

3.

*Még nem tudom, férfi leszek vagy nő.
Érdektelen. A nembeliség nemtelen,
s kívül már annyira meddő az idő —
nincs semmit sem keresnem.
Addig jó,*

*amíg tested a testetlenségem.
Itt a növekedés a legnagyobb ellenség.
Nem kell a tejed. Se a kenyered.
Se anyanyelv, se haza, se kegyelem.
Csak ez a lüktető idő és tér
az örök tudatlanság szélén.*

4.

Korai öngyilkosság lesz a születésem

5.

*én
embrióistenség
az első napon megteremttem méhed
a legrugalmasabb világegyetemet
a hetedikig
a tejuvat
véruvat
és így tovább
megteremttem mítoszod
Istennel fordított irányban
mítoszom*

6.

*Íme az esztergomi kórház.
Fehér síkja visszafáj.
Olyan az ország,
mint eldobott, jel nélküli kocka.*

7.

*Darázs repül át méhedben
sárga villanásokkal, kéken világít
a búzavirág, s végigsöpör a szél is:
Ómagyar Máriasiralom a tájon.*

*Vagy síró anyád könnye kék
tudatlan siralom ez az eső
búval bajjal kicsi fiadon
gyűlölettel vagy kereszttel
útszéli porral
megfeszített horizonttal*

8.

*Mi ez a fehér? Csont-zenebona!
Meszesedik az elmúlás, a mozdulat
igáslova. Nem érdekel a túlélés,
ez a járom-fehér! Cspöd, a bolyongó
saroglya éppen elég. Ami még hátravan,
eldöcögi a csontszekér —*

*ahol úgy mozdulok
mint a kivégzési menet
s az izületeidben roppanó tél*

9.

*Hasad végleges görbülete
a világvég gyűjtőlencséje —
idelátszik a kicsi kozmosz,
s a bőr hatalmas pórusa,
ahol meg-megdörren az ég —
a homorú iszonyat
szempilládig ér*

10.

*Eltolod talpaddal a hegyeket,
lábujjaid között csillagok,
hatalmas ürré dagad ágyékom,
s testem, a távolodó Földgolyó
levegőt vesz tüdőmben,
fölsír majd a számban,
édesen és viszolyogtatón
himbálódzik a melled,
az éhség félköríve, tejútja,
öklöddel a sarkcsillagot ütöd,
ezentúl nekem már semmi se jó,
az ideológiák tolófájásai közben
hallom a hangod: Istenem.
Kettéválik testem és lelkem,
köldökömben hatalmas robbanás
ez a véres, csuszamlós világegyetem —
halálom legelső pillanatát születed.
Fejem évezredek szlik szorosában
nyomul előre kitágult ágyékomig,
hatalmas árnyékot vetek benned,
mint kórházi ágyon fehérlő szabadság,
úgy indulok innen, télbe vetett
költözőmadár, összecsavarodott szárny,
hajad csupa zivatar, ajkad megkékiült ég,
hüvelyed barázdálja az időm,
eleven pszichológus vagy, s elvesztett
forradalmam, négykézlábig emelkedem,
s vissza, fogak nélkül is vicsorítva,
magam után vonszolom köldököm,
mint az akasztottak a kötelet
feltámadás után: nagyon fájok
nagyon fáj, sz,
fáj,
nincs tovább a ragozás,
nagyon visszafájok
nagyon visszafáj, sz.*

Ezentúl vaspántok segítik a fejem
előrejutni benned, s a levegőben,
az iszamos virágvércafatokban szelíden,
a természet legkegyetlenebb műve
a koponyám kutaccsal és varratokkal,
madarak és búzaföldek zarándokhelye
az agyam, kegyetlen vagy, ne lökj,
ne lökj tovább, ez az izomernyedés
és izomösszehúzódás lett a kalodám,
csúszom előre, mint a vágóhídi marhák,
szédülten és részegen, édesanyám,
ahol átfér a fejem, átfér a tenger,
átférnek a hegyek, átfér csípőm a kertekkel,
apró talpam az alföldeket hozza,
öklöm a lázadások mögötti Édent,
lehuny szemem a havazást és tavaszt,
villámok varrják össze izmaimat.
Méhed: elhagyott, vulkán mögötti útj,
két combod égrenyújtott eskü,
rügyekbe szorított dac hajt tovább,
szívverésed egyre távolabb, mozdulataim
tőled árvásodnak, úgy rándul meg kezem:
az egyedüllét kietlen himnusza,
s végigvibráló balsors a testem,
vajúdsz, vajúdom: ami lehetnék, nem vagyok.

Féltört angyal szárnya

*Kilopod az indulatot szememből —
félhalálra télsz naponta,
testem a testedre ravatalozva,
s szemfödelem, ez a hiábavaló
munka, féltört angyal szárnya
csapkod mögöttem a szélben —
s döbönt arccal miséző méhek
hordják el lábukon a virágpot,
aranyló rettenetet, színes rothadást —
szegényedem. Félig megdőlten,
félig függőlegesen a bűnben
vérezik valami megnevezhetetlen:
a lélegzet, vagy a nyál,
a száraz és nedves fondl...
forró sírkövön szüldöd újra
agóniám, egyik fele benned,
másik remegésemben ráng —
az omega bilincseiben lüktet az agyam,
megromlott a vég is, megromlott,
kifolyik a tér az ablakon,
elszívárog arcom, kezem,
s a valóság, az éteri magzatvíz
felszárad a sátáni Napon.*

Nyárvég

*Fény vaktó felülete: fehér.
Vajúdás: első prizmám,
kék erőlködés, zöldből szökő nyár
a napforduló határán,
az elhagyott piros völgyben
napraforgó-nyögések, sárgából
fájdalomná feketednek.*

*Urániumból szabaduló madár
röppen föl a gyerekkor helyén.
Folytonos hasadás keres —
súlyos szárnycsapás bezár.*

*Bujkálók a negyedik dimenzióban
elbunult játékaim elől, kitapogatom
a szél belső felületét: lázam.*

*S fejem körül szürkévé romlik,
verebekkel telik meg,
piszkosfehéren ugrál a szívérvány.*

*A koravén pillanatot,
mintha forró tejet hültene,
belefűjta anyám a szemembe.*

*Az a pont járkál utánam
a nyárvégi égen:
hulló madárhang kottafeje,
jégkockává dermedt kacagás,
melynek minden oldalán
— akárhogyan ejtem —
küüresedett fészek,
kívülről feltört tojás
a közel ágazó fagyokhoz.*

A Bazilika szívinfarktusa

Az esztergomi Sötét kapu áldozataira emlékezem
(1956. X. 26. 10 óra 30 perc)

Vérdlj a fejemen ez a magyarság.
De már nem félek. Tudom: A tarkónlövés
fekete lyuk, negatív idő az agy terében.
Gellert kap a csonton. Ahogy a szentség
zuhan alá a szörnyűség Gellérthegyén,
úgy ájul el az ember az emberben.
Felismerhetetlen.
Mi történhet még? A fegyvercső miséz.
Az Atyus a pisztoly elé térdepeltet.
Csigolyámra láncfalpat szerel a kor,
feltépi hátam, vagy az ütések kékeszöld nyomán
elszívárog belőlem a tett, a mozdulat:
ahogy a tájképből kifolyik a Duna,
s lassan kiszárad a szorongásban.
Ez az örökös tizenkét pont a szabadságon:
felolvashatatlan álom.
Kifordulok önmagamból:
hitetlen követem emberszagom.
Ölök és újra ölnek.
Ez is forradalom: koravén tavasz,
s a fájdalom laktanyája mellemben.
Se férfi. Se gyerek. A halál kamasz.
Nincs folyosója és villánya.
Csak ez a Sötét kapu: a hit,
a Bazilika szívinfarktusa.
Domború dadogás. Homorú halál.
Vérdlj a fejemen ez a magyarság.

Anyám szemébe zárva

*Nyitvahagyott arc: félelem,
az anyaság elhagyott tájai,
csendesedő reflex, hajad szála
lebeg felettem őszülő gyűlölet.
A bokrok felbőszült ág-bogok,
hamarkodott üteseid arcomon.
A tisztáson egy lány simogat,
de utolsó kezednek sem hiszek.
Milyen bosszút vonszolok?
Elkábult iker-virág a szemed.
Hajlongsz alvatlan, vérszínű
eleven szirmok hullnak —*

*Zárójelben kiabál lélegzeted: veszekedtem
verekedtem álomban fiam mindig csönget
valaki nem jön és fölébreszt ugye ez nem
elmeorvóintézet keress nekem más állást
más helyet nem akarok visszamenni látod
annyira hülye nem vagyok téged is verelek
tegnap éjjel csökkentették a gyógyszeradagot*

*Füzesben lengő hárfa
peng a zöldfalú cella
kötelet keres az ember
kétélyei a víztükörben*

*szűzmáriás üvöltés a fény
megtámad forgat szédít
gyengülő ingered vagyok én is*

*Befutja szemed a homály
fekete lépcsőjén vonuliat
bezár.*

*Keresem késem
a baltát sem találom
csak hályogos kezemmel
ütöm szemhéjad életfogytiglan
ökölbeszorulva.*

*Eleven fa az álmod, figyelj,
lerázta leveleit a sötét,
odúi menekülő látomások,
évszakváltás minden éjszaka,
megmászom magam, tériszony, undorodom,
ágakká rázkódik reszketésem,
szelet fújok a szélben,
gyümölcscsel dobálom a szívedet,
fejsze alakú a sebem,
roppan fejemben a Nap,
megfogan, fájás szaggatja,
sugaras, árnyékomban árnyék vacog,
ahová nagyanyám elcsavargott,
megfeszülnek a gyökerek,
koronában kötelek,
átdőlközök dőlésem,
elzuhanok a szemedben...*

*Félrelöki nyelvem a bort,
utolsó szökés helyét.
Korona didereg a kábulation,
abroncsa sötétlő vér.*

*Belefagyva a bölcsesetekbe,
roncs csoda, töredék tiél.
Köröznek gögös kézfogások
tapogatnak vénámra verést.*

*Hiába a pusztai víz,
zöldség, sóskalevél,
húsomban hány szakadék halálra
halálos menedék?*

Özvegyek és árvák napvilágán
szemem zuhan szememen át,
húgom és anyám, édes éhezés,
meséknek nehéz e lét.

Folytatásos bűnügyi dráma.
Dániel a gyilkosom, s vagyok
Dániel én. Hétről hétre
elfelejtem magam, s kitalálom.

Kirepül a kézből állatok vacca, föld,
komor madarak lakhelye, ég.
A látszat eggyé vegyül, levegővé,
hol nem találja helyét a szél,
szobrosodik a csodák közepén,
feje színarany, melle ezüst,
oldala réz, lábszára vas és cserép,
porrá omlik és temet,
mint egy tévelygő elbeszélés,
érintés nélkül szakad le a KÖ,
török állókép, zúzódik darabokra
kézmozdulat, gondolat, mű.

Ki fontosabb nálam —
sejtek lélekvandorlásánál?
Nem imádom az imádatot,
a szélességet és magasságot,
hiába szól kürt, síp, trombita
a bálvány hasából, ágyékából.

Milyennek neveli fel
az utca az eget?
Hányszor áthyuggatott
gyerekszobám; romok.
Nem járt át a tűz szaga,
csak az állóképek,
koncentrációs kínok,
csak értékek máglyahalála lobban,
meggyulladok a lábnyomomban.

*Író kezem látszat a falon.
Mene, Mene, Tekel Ufarszin!
Csak magamnak vethetek véget,
itt a perzsák, amott a médek,
megmértve és híjával is,
de élnem kell, végigélnem
anyám és hazám szemében.*

*Mocskosok vagytok mindnyájan képmutatók
mondad utoljára kirúgtál karácsony este
szállodában aludtam csak porcelánfiguráid
sóhajtoztak a mennyből az angyal sercegett
a lemezjátszón meg sem kínáltál semmivel
eljött hozzátok pásztorok csak ültem
süketen mellette vagyon az édesanyja Mária*

*Betegedő állatmese ez a test.
Lepke az oroszlánok között,
rongyos szárnyon tündöklő mező
a barátság a táptottszájú térben,
a levegő durván letörli
hátamról a virágport, s billogoz
mint egy ökröt. Megmenekülök
a csakazértis-veremben,
ha a lepke tud
oroszlán-nyelven, anyaggá porozza
az Istent, kenyérré a mennykövet.*

*Szívárványhártyádon
elfárad a villám,
mennydörgés,
kiszárad az ég.
Könny-tavadban hova úszhatom,
száraz vihar a fájás forrásánál,
elakad, elakad a sírás,
árulás döng szemhéjadra.*

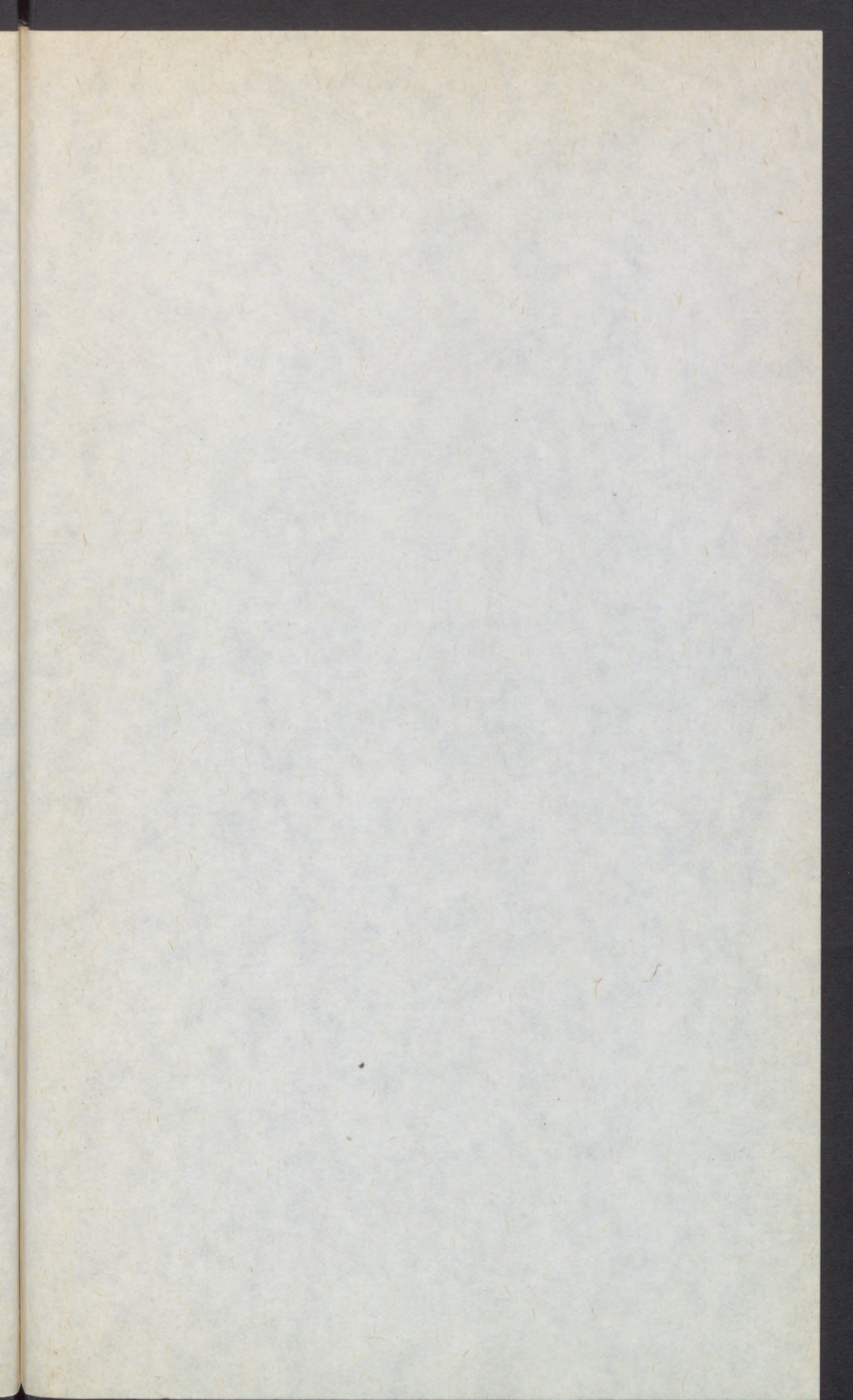
*A folyó csak jelzi bőrét.
Dunántúli zúzódás, sérülés.
Tapossák hidak, verik kövek,
apró ütések és ő is ütés.
Kos áll a szélínél,
öklelkezik észak felé.
Egyik szarva a másiknak
utánanő, válság és válság
magasa a fiú és ország.
S ezt is leüti a föllendült
egyszarvú kecskebak.
Embernek állatvigasz,
úrig szédölög növekedve,
a súlyától letörik a szarv.
Csak a négy égtáj marad.
Az északtól a dél
tudata hányfelé hasad?
Kéz érintése nélkül
rontatik meg tűz és víz,
Az ájulás megérint.*

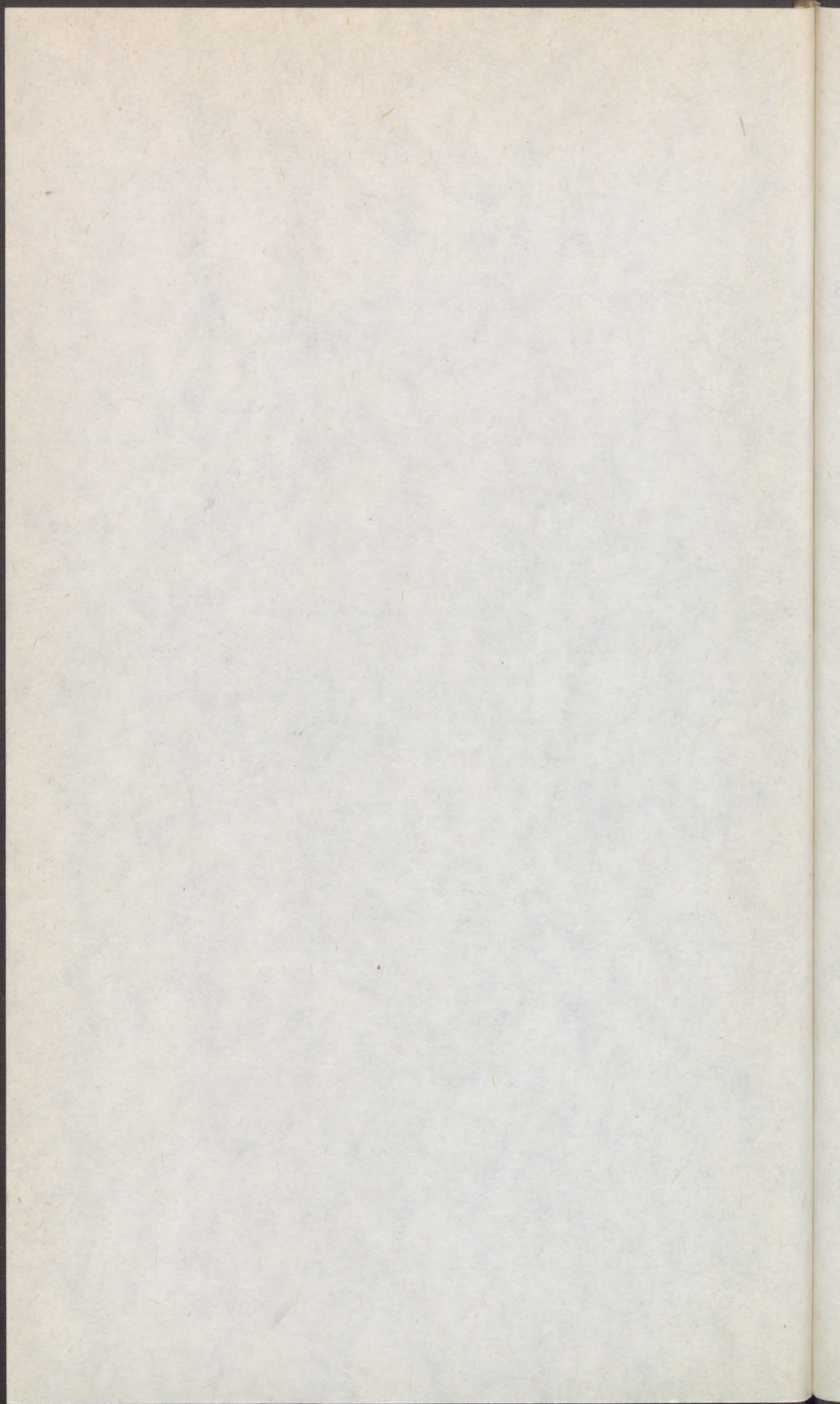
*Merevedik a pupilla,
az alkalmazkodó izom,
nem mozdul távol és közel,
negatív a tér,
forduljunk el,
üres, üres, üres...*

*Hallgatássá könyörgök
hetven titkos hetet.
Lassan semmivé ritkulva
pigmentsejt a szemedben.
Hiányomon átüt a piros,
alvatlan albínó-keserves,
szűkölök a fénytörésben.*

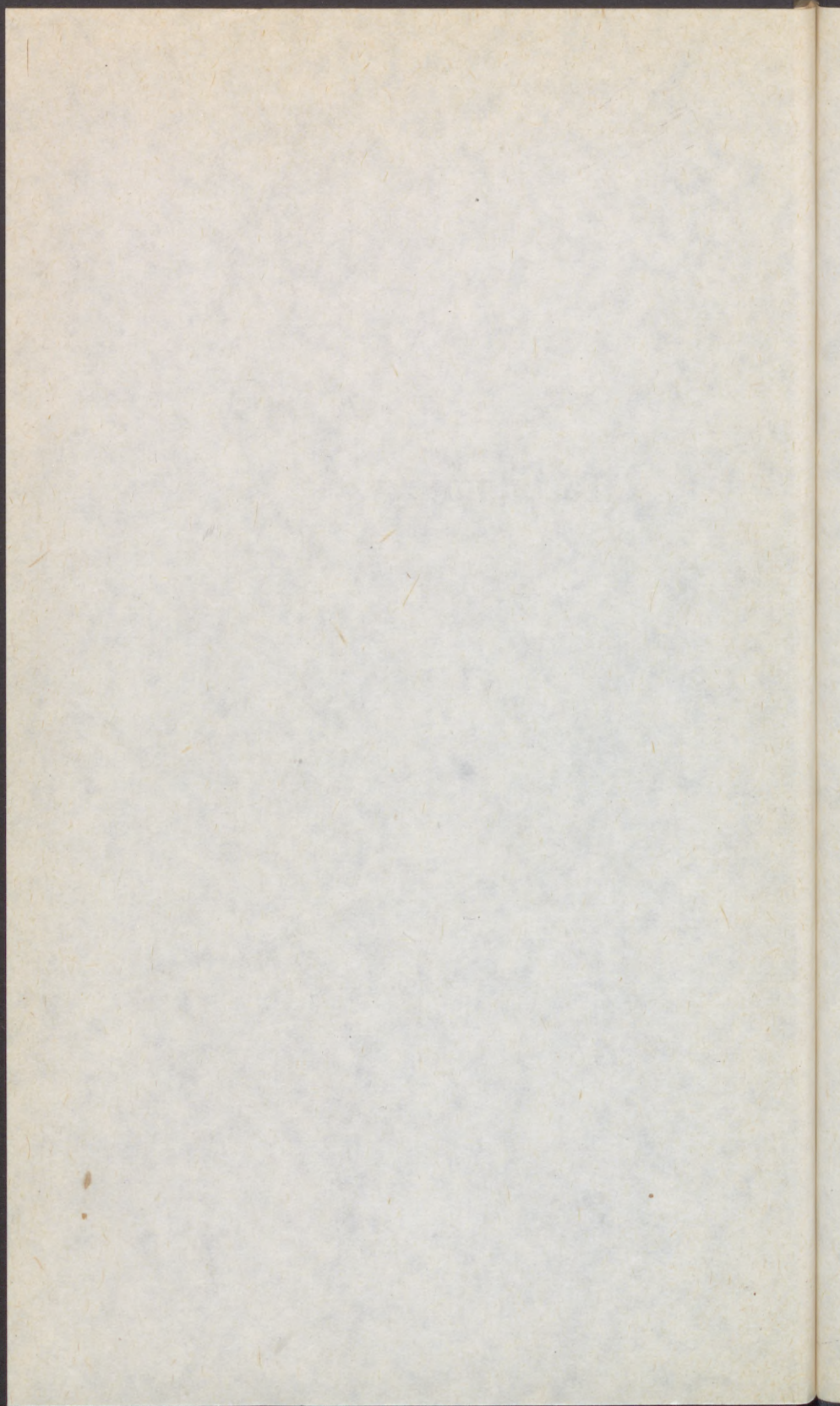
Világosíts meg, terjed
a bűn, vakfolt a tájon.
Ki vetíti fordítva rám
a bódító hazugságot?
Könnyebb a farkasvakság,
zsákban és hamuban a város.
Halkul a látás bíbora —
kevés már a vízözön is
a köthártya-gyulladásra.

Némuló madárban vérsüllyedés —
a berepült táj lesápad a fáról.
Hiába keresek hazát, tisztaságot
kölök magából, elvetél.
Por lepi be a szándékot,
s az egyhúrú gitáron
hangomra rázkódik, fáj
nyárba nyújtózkodón
egy csupasz akkord,
a levéltelen faág,
világfaág.

Tartalomjegyzék

Ereklyetartó

Történelem	7
Kövek	8
Bazilika	9
Rozetta	10
Kálvária vagy Canossa?	11
Te deum	12
Ereklyetartó	13
Metamorfózis	14
Aranymadár	15

Pásztor

Pásztor	19
Tájkép	20
Gemmák	22
Szünet	24
Marcus Aurélius	25
Felirat	26
Hajnali altatódal	27
Szél	28
Abortuszos portré	29
A lélegzet fölé	31
Folyó	32
Egy nevelőintézet falára	33
Hangverseny Beethovennel	36
Szemétégető	37
Balkán	38

Szárnyasoltár

Vigília	47
Harangszó	48

Aranygyűrű	49
Solva	51
Legendák	52
Komp	53
A Pilis eszkimója	54
Vadászat	55
Töredékek	56
Hintó	57
Földrajzóra	58
Híd	59
Villanás	60
Liszt mormog magában	61
Antigone	62
Oresztész átváltozása	63
Tárgyalás	64
Évgyűrűk	65
Városkapu	66
Cibórium	67
Szárnyasoltár	68
Festőállvány	69
Dali	70
Látomás	72
Elégia	73
Mutatoujj	74
Babits Esztergomban	75
Porta speciosa	76
Balassi Bálint utolsó ugratása	77
Janicsárrózsák	78
A helybenjárás fővárosa	79
Hegykristály	80
Vitéz levele Mátyáshoz	81

Békecsóktábla

A mester	85
Az egész üzenete	86
Gyertyatartó	87
Az égtájak kinyílnak zsebemben	88

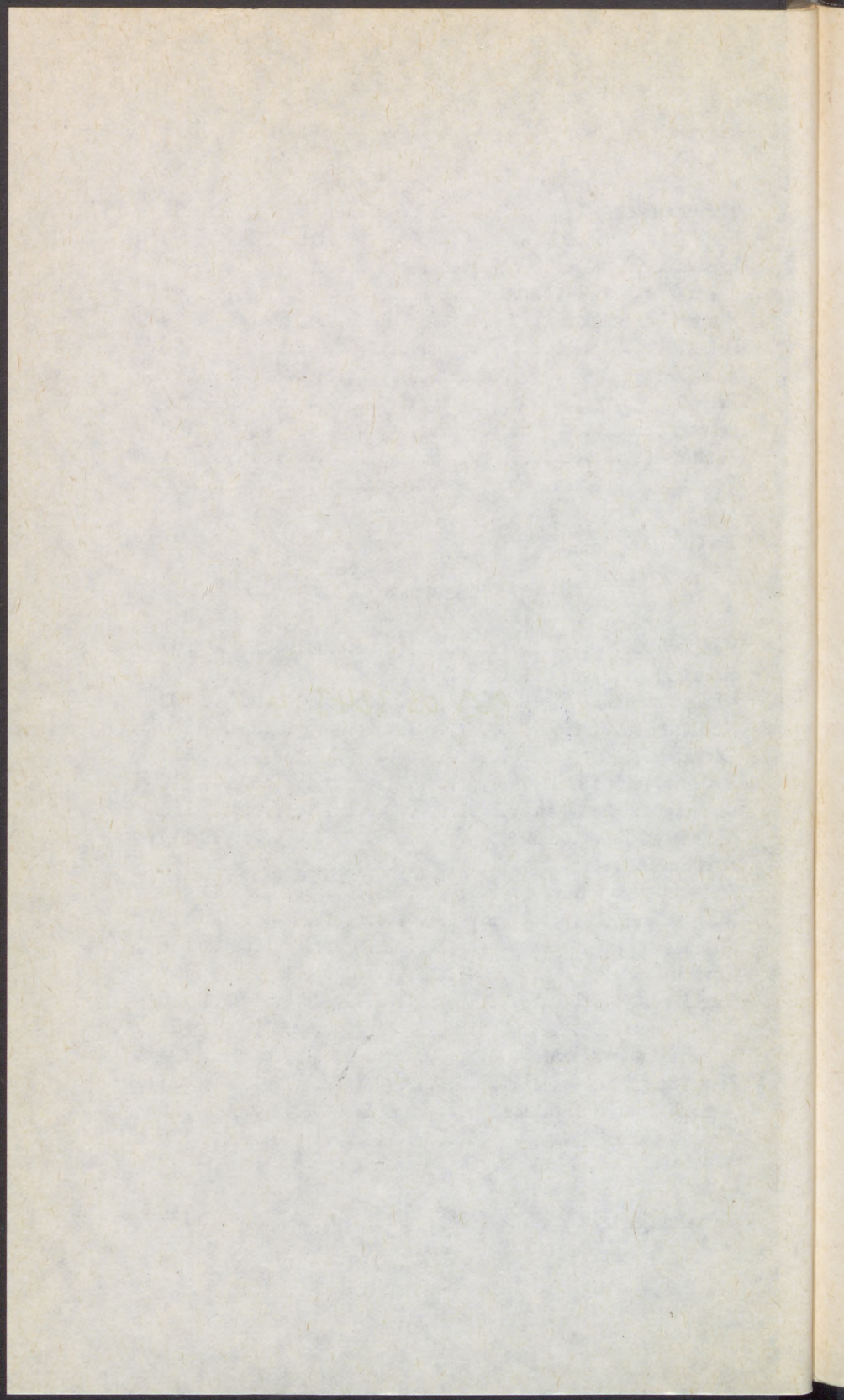
Templomok	89
Gyűrűzés	90
Húsvét	91
A Farsang és a Böjt harca	92
Bizánci békecsóktábla	94
Bábel	96
Ásatás	97
Trikolór	99
kereszt	100
Zsoltár	101
Temetés	102

Vándorút

Vándorút	107
Hiába	108
Virág lamentáció	109
Kentaur	110
Barkaág	111
Visegrád felől a szél	112
Másnapos slágerlisták	113
Megvirrad	114
Átváltozás	115
A szeretkezés felidézése	116
Ma	117
Sítalpas angyal	118
Távirat	119
Végül	120
Születésnap	121
Félbetört angyal szárnya	126
Nyárvég	127
A Bazilika szívinfarktusa	128
Anyám szemébe zárva	129

Tartalomjegyzék	137
-----------------------	-----

ISBN 963. 03. 3243. 4.

Felelős kiadó: Simon Tibor
az Esztergomi Városi Tanács elnöke.

A kötet 1990-ben jelent meg
az Esztergomi Városi Tanács kiadványaként.

A szedés Székesfehérváron, az Aréna Kiadóban készült
HVP tördelőprogrammal, Balog László vezetésével.

Nyomás: Komárom Megyei Nyomda Vállalat, Komárom.

Felelős vezető: Kovács Jánosné igazgató.

A kötetet szerkesztette és tervezte: Vaderna József.

A szerző fényképét Tóth István fotóművész készítette.

A borító: Kollár György munkája.

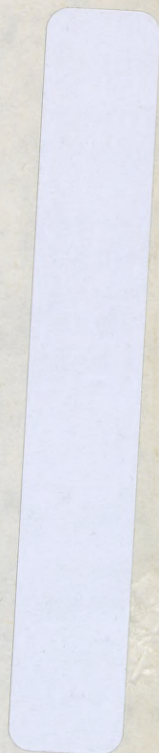
Megjelent: 3500 példányban,

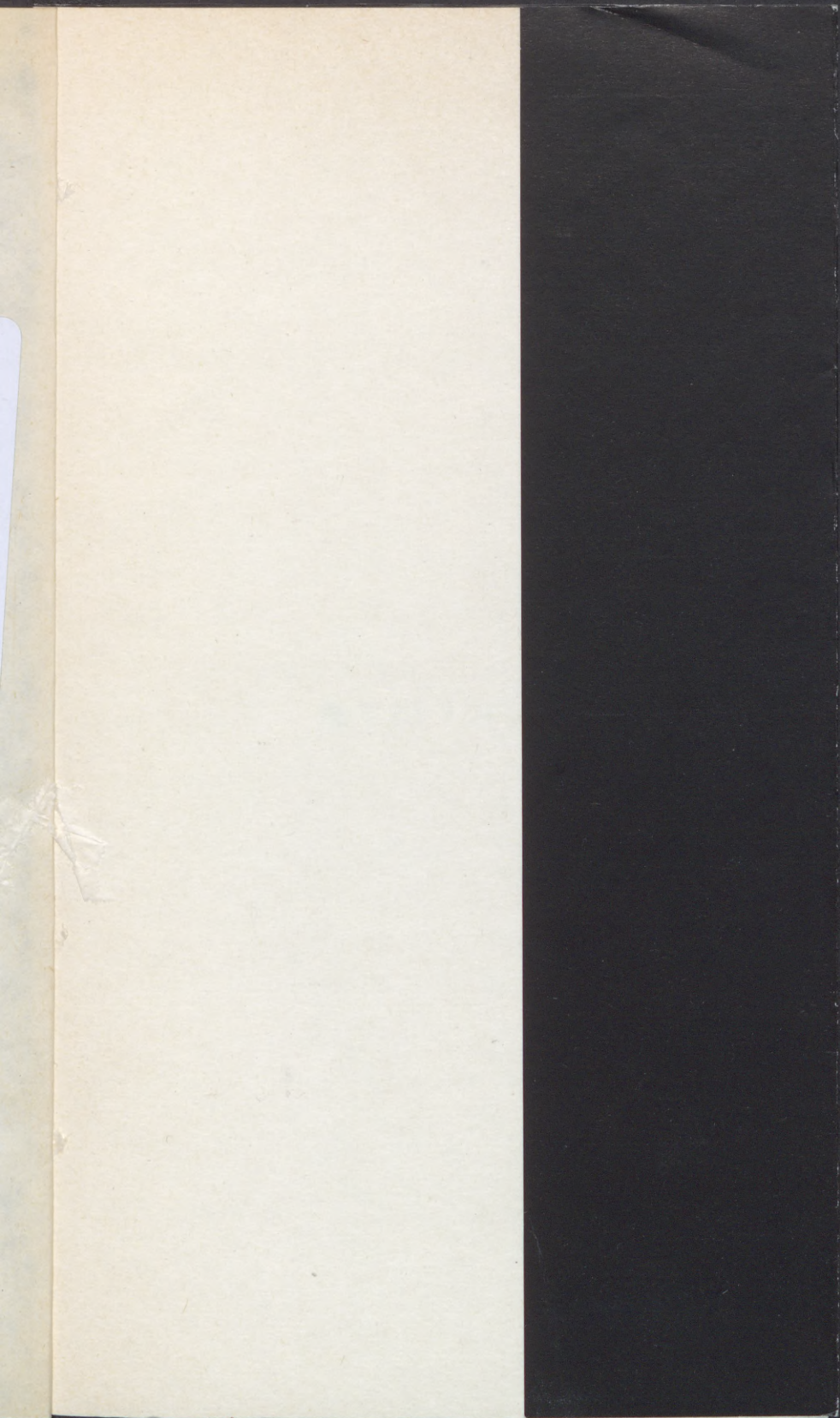
ebből 100 db számozott példány 9 A/5 ív terjedelemben.

aréna

5151-2

4 2451 20 020

48 forint

VADERNA JÓZSEF: ANYÁM SZEMÉBE ZÁRVA